

Παντελής Μ. Νίγδελης

*Η Αλληλογραφία του Πέτρου Παπαγεωργίου
με τον Karl Krumbacher
και η Αναθεωρημένη Εργογραφία του*

ΛΕΥΚΗ

Μία από τις πιο ενδιαφέρουσες πληροφορίες που περιλαμβάνει η πρώτη «Νεκρολογία» του Πέτρου Παπαγεωργίου γραμμένη από τον Ιωάννη Μπήτο, φίλο του και αρχισυντάκτη της εφημερίδας της Θεσσαλονίκης Αλήθειας, είναι ότι ο Θεσσαλονικιός λόγιος «*ήταν επιστήθιος φίλος*» του μεγάλου Γερμανού Βυζαντινολόγου Karl Krumbacher «*ὁ ὁποῖος ἔκαυχᾶτο, ὅταν τὸ κατὰ τριμηνίαν ἐκδιδόμενον σύγραμμά του* (ενν. την *Byzantinische Zeitschrift*) *περιείχε ἄρθρον τοῦ Παπαγεωργίου*»¹. Η πληροφορία αυτή σε συνδυασμό με το ὅσα ἔπονται στην ίδια παράγραφο της Νεκρολογίας περί «*διαρκoῦς ἀλληλογραφίας τοῦ μὲ πλείστους Εὐρωπαϊοὺς σοφοῦς*» με οδήγησε να αναζητήσω στο Μόναχο πιθανά τεκμήρια της στενῆς ἐπικοινωνίας των δύο ἀνδρῶν. Σύντομα και μέσω του καθηγητῆ Franz Tinnefeld ἐντοπίσθησαν στη συλλογὴ των ἐπιστολῶν του Krumbacher που φυλάσσεται στο Τμήμα χειρογράφων της Κρατικῆς Βιβλιοθήκης του Μονάχου με την ονομασία Krumbacheriana 69 ἐπιστολές τις οποίες υπογράφει ο Παπαγεωργίου².

Η ἀλληλογραφία των δύο ἀνδρῶν ξεκινά τον Ιούλιο του 1892 με πρωτοβουλία του Ἑλληνα λόγιου και τελειώνει τον Ιανουάριο του 1909, λίγους μήνες δηλ. πριν ἀπὸ τον θάνατο του μεγάλου Γερμανοῦ Βυζαντινολόγου³. Οι ἐπιστολές ἀποστέλλονται ἀπὸ τη Θεσσαλονίκη⁴ και τη Μυτιλήνη⁵, ὅπου παρέμεινε ο πρῶτος ἀπὸ τον Αὐγούστο του 1894 ἕως τον Ιούλιο του 1899 με την ιδιότητα του Γυμνασιάρχου του ε-

1. Βλ. Ι. Μπήτος, Νεκρολογία Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, ΝΑ φ (2004) 204, 21 Ιαν. 1914, 1 (= ΜΗ 9, 1915, 12-16).

2. Οι ἐπιστολές αυτές δημοσιεύθηκαν υπομνηματισμένες ἀπὸ τον γράφοντα στο ἔργο του Π. Μ. Νίγδελης, Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου Αλληλογραφία (1880-1912) [Εταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Επιστημονικαί Πραγματεῖαι σειρά Φιλολογική και Θεολογική, αρ. 19], Θεσσαλονίκη 2004 (στο εξῆς Αλληλογραφία), αρρ. 32, 34-51, 53-57, 60-66, 68-70, 72, 74-92, 95, 97-98, 123, 125-131, 133.

3. Για τη ζωή και το ἔργο του οποίου βλ. P. Wirth, NDB 13 (1982) 121.

4. Οι ἐπιστολές αυτές χωρίζονται χρονικά σε δύο ομάδες. Η πρώτη χρονολογείται μεταξύ της 1ης/13ης Ιουλίου του 1892 και της 27ης Αυγούστου του 1894 και περιλαμβάνει τις ἐπιστολές Αλληλογραφία, αρ. 32, 34-52 και 53. Η δεύτερη ομάδα χρονολογείται μεταξύ 18ης Αυγούστου του 1899 και 11ης Ιανουαρίου του 1909 και περιλαμβάνει τις ἐπιστολές Αλληλογραφία, αρρ. 72, 74-92, 95, 97-98, 123, 125-131 και 133.

5. Για τις ἐπιστολές ἀπὸ τη Μυτιλήνη γραμμένες μεταξύ 22ας/4ης Μαΐου του 1895 και 12ης Μαΐου 1899 βλ. Αλληλογραφία αρρ. 54-57, 60-66, 68-70.

κεί Γυμνασίου⁶. Ως γλώσσα επικοινωνίας ο συντάκτης τους προτιμά τα γερμανικά, σε εννιά περιπτώσεις όμως γράφει στα ελληνικά, ενώ σε δύο περιπτώσεις αρχίζει με γερμανικά και συνεχίζει με ελληνικά. Αξιοπρόσεκτο είναι το γεγονός ότι ο Παπαγεωργίου χρησιμοποιεί απλή καθαρεύουσα διανθισμένη ενίοτε με παροιμιακές εκφράσεις και ότι πάντως ο λόγος του δεν θυμίζει «την αρχαΐζουσα» των δημοσιεύσεών του. Από άποψη έκτασης ένα μεγάλο μέρος των επιστολών είναι στην πραγματικότητα ταχυδρομικά δελτάρια, ικανός όμως αριθμός τους καταλαμβάνει μεγαλύτερη έκταση (μεταξύ δύο και οκτώ σελίδων). Με μία μόνο εξαίρεση είναι γραμμένες σε κοινό επιστολικό χαρτί.

Από την άποψη των θεμάτων το μεγαλύτερο μέρος της αλληλογραφίας, όπως εύλογα θα περίμενε κανείς, αφορά τις εργασίες που δημοσίευσε ο Παπαγεωργίου στην ΒΖ το παραπάνω χρονικό διάστημα⁷. Σε αυτήν τη θεματική εντάσσονται καταρχάς επιστολές ρουτίνας που πληροφορούν για την αποστολή ή επιβεβαιώνουν την λήψη χειρογράφων προς και από τον εκδότη του περιοδικού. Εδώ και εκεί ο αναγνώστης πληροφορείται για τις «θλιβερές συνθήκες επικοινωνίας των ταχυδρομείων» (die traurige Postverhältnisse) που επικρατούν στην οθωμανική επικράτεια, οι οποίες γίνονται ενίοτε αιτία να χαθούν χειρόγραφα, οπότε ο δυστυχής αποστολέας υποχρεώνεται, συνήθως για να προλάβει τις ημερομηνίες του περιοδικού, να τ' αντιγράψει και πάλι. «*Εἶμαι χωμένος ἕως τ' αὐτιά εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ ἀντιγραφὴν*», γράφει στις 3/15 Νοεμβρίου 1899 ύστερα από ένα τέτοιο επεισόδιο, «*καὶ διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλῶ νὰ συγχωρήσητε τὴν βίαν μου*»⁸.

Επί της ουσίας ο Παπαγεωργίου δεν διστάζει να συζητήσει μέσα από τις επιστολές του φιλολογικά ή ιστορικά προβλήματα που τον απασχολούν κατά τη σύνταξη των μελετών του και να ζητήσει βοήθεια είτε από τον ίδιο τον Krumbacher είτε μεσω αυτού από άλλους ερευνητές με τους οποίους ο τελευταίος συνεργάζεται. Στις αμφισβητούμενες όμως περιπτώσεις, ευθαρσώς υποδεικνύει τρόπους για την τελεσίδικη επίλυση του προβλήματος. Έτσι, όταν ο Παπαδόπουλος - Κεραμέας στη βιβλιοκρισία που είχε δημοσιεύσει στα ρώσικα «Βυζαντινά Χρονικά» για τη εργασία του σχετικά με τις Σέρρες αμφισβήτησε την ανάγνωσή της περίφημης επιγραφής του πύργου της Ελένης στην α-

6. Για τη θητεία του Παπαγεωργίου ως Γυμνασιάρχου του Γυμνασίου της Μυτιλήνης βλ. Αλληλογραφία, 126-127 και σημ. 221-223 και επίσης 135 σημ. 241 (ανανέωση θητείας).

7. Για τις εργασίες που δημοσίευσε ο Παπαγεωργίου στη ΒΖ βλ. την εργογραφία των σχετικών ετών.

8. Βλ. Αλληλογραφία επιστολή αρ. 76.

κρόπολη των Σερρών υποστηρίζοντας (έμμεσα την παλαιά άποψη του Δήμιτσα) ότι ο κτήτωρ του πύργου είναι ο γιός του Στέφανου Δουσάν, ο Παπαγεωργίου θα γράψει στον Krumbacher τα εξής: «*Σήμερον σᾶς στέλλω καὶ ἄλλην μικρὰν διατριβὴν ἔν σελ. 2 τοῦ χειρογράφου μου ἐσημείωσα μὲ ἱ τὸ χωρίον ἐν ᾧ ἐπικαλοῦμαι τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἰδικὴν σας ἐξέλεξι, τὴν κρίσιν τῆς Red(aktion) der Byz(antinischen) Zeitschrift*).- Φωτογραφίαν τοῦ πύργου ἔχετε, νομίζω· καὶ ἐὰν δὲν ἔχετε, σᾶς στέλλω ἄλλην. Ἐξελέγξατε, παρακαλῶ, καὶ ὑμεῖς τὴν ἐπὶ τῆς φωτογραφίας καὶ τῆς φωτοτυπίας ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἐμοῦ καὶ τὴν ἀνάγνωσιν ὑπὸ τοῦ κ. Παπαδοπούλου· προκαλέσατε τὴν ἐξέλεξι καὶ ἀπόφασιν (ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τῆς φωτογραφίας) καὶ ἄλλων λογίων Γερμανῶν καὶ βυζαντινολόγων καὶ ἐπιγραφικῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως δημοσιεύσατε, παρακαλῶ, ὡς *Anmerkung der Redaktion ἐν τέλει τῆς διατριβῆς μου. Ἄς λυθῇ ἄπαξ διὰ παντὸς τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως*»⁹.

Από τις πιο συμπαθητικές στιγμές της αλληλογραφίας είναι αυτές που ο Παπαγεωργίου περιγράφει στον συνομιλητή του τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εργάζεται. Οι σχετικές πληροφορίες αφορούν κυρίως τις μεγαλύτερες εργασίες που δημοσίευσε στο περιοδικό, δηλ. εκείνη για τις «Σέρρες, τα προάστειά τους και τη Μονή του Προδρόμου» (1894) και αυτή για τα «Μνημεία του Αγίου Δημητρίου» (1908)¹⁰.

Η εκτενής εργασία των Σερρών βρίσκεται σε εξέλιξη από την εποχή της γυμνασιαρχίας του στη μεγάλη μακεδονική πόλη (Σεπτέμβριος 1889 - Απρίλιος 1891)¹¹. Στις 11 Ιανουαρίου του 1893 ενημερώνει τον Krumbacher ότι σκοπεύει να δημοσιεύσει πραγματεία με τις βυζαντινές επιγραφές των Σερρών, στις 21 Φεβρουαρίου όμως του στέλνει μια επιστολή (γραμμένη στα γερμανικά) με ένα κατάλογο των περιεχομένων της εργασίας, όπου κανείς αναγνωρίζει τα περισσότερα κεφάλαια της τελικής μορφής της μελέτης (με εξαίρεση την έρευνα των προαστείων). «*Ὅπως αντιλαμβάνεσθε ἀπὸ τὴν μικρὴν ἐπισκόπηση τῶν περιεχομένων*», σημειώνει στο γράμμα του, «*ἡ μελέτη θα προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον. Προσπάθησα να εφοδιασθῶ με ὅλα τα πιθανά βοηθήματα καὶ τις πηγές (Fabricius, Gardthausen, Turco graecia, τῶρα ἐ-*

9. Για την υπόθεση αυτή βλ. Αλληλογραφία, επιστολή αρ. 90 (της 16ης Απριλίου του 1901) και ιδιαίτερα σημ. 344 όπου η σχετική βιβλιογραφία για τις κατοπινές αναγνώσεις και ερμηνείες της επιγραφής.

10. Βλ. την εργογραφία των σχετικών ετών.

11. Για τη γυμνασιαρχία του Παπαγεωργίου στις Σέρρες βλ. Αλληλογραφία, επιστολές αρρ. 29-31 και σημ. 131-140.

χω και την ΒΖ), ούτως ώστε αυτή να μην παρουσιάζει καμία έλλειψη σε ακρίβεια και πληρότητα. Επειδή όμως είναι αδύνατο να έχω όλα (τα ακριβά) βιβλία και η πόλη μας δεν διαθέτει δυστυχώς καμία δημόσια βιβλιοθήκη, θα με υποχρεώσετε αν συμπληρώσετε τα συνημμένα φύλλα και μου τα επιστρέψετε το συντομότερο δυνατό»¹². Ύστερα από αλληπάλληλες καθυστερήσεις και αφού έχουν προηγηθεί τρία άλλα γράμματα όπου εκτίθεται η πορεία της εργασίας (τα γράμματα αναφέρονται κυρίως στον εμπλουτισμό της μελέτης με νέα στοιχεία, φωτογραφίες και σχεδιαγράμματα) στις 11 Αυγούστου ο Παπαγεωργίου του στέλνει με συστημένη επιστολή (γραμμένη στα γερμανικά) το χειρόγραφο, το οποίο κατά την εκτίμησή του θα απαιτήσει 5-6 τυπογραφικά δοκίμια, διπλάσια δηλ. ύλη από όσα υπελόγιζε αρχικά. «Ελπίζω να μη με κακίσετε για την καθυστέρηση», του γράφει, «με ένα τόσο τεράστιο και ποικίλο όγκο αδημοσίευτου και ενδιαφέροντος υλικού χρειάστηκε να ξεπεράσω μεγάλες δυσκολίες, να παραγγείλω πολλά σχετικά βιβλία από τη Γερμανία και να πάρω πολλές συμπληρωματικές πληροφορίες από τις Σέρρες, όπου το ταχυδρομείο από τη Θεσσαλονίκη πηγαίνει μόνο μία φορά τη βδομάδα (σκεφθείτε μόνο τις θλιβερές συνθήκες επικοινωνίας)» και προσθέτει ελληνικά «Ευδαίμονες ήμεϊς οί έν τῇ ἡμερωμένη ἀγαπητῇ Γερμανίᾳ»¹³.

Άλλης φύσης λόγω της ιδιομορφίας της μελέτης είναι οι συνθήκες εργασίας στην περίπτωση των «Μνημείων του Αγίου Δημητρίου». Χάρη στις γνωριμίες του με ισχυρά πρόσωπα της οθωμανικής διοίκησης αφενός και την πιθανή υποστήριξη της ελληνικής κοινότητας αφεντέρου αναλαμβάνει ως αρχαιολόγος τη διεύθυνση ευρείας έκτασης αναστηλωτικών εργασιών που γίνονται στον μετατραπέντα σε τζαμί (Κασιμέ τζαμί) ναό μετά το σεισμό της 5ης Ιουλίου του 1902¹⁴. Οι εργασίες ξεκινούν την 1η Αυγούστου του 1907 και διακόπτονται στα τέλη Φεβρουαρίου του 1908. Πρόδρομες δημοσιεύσεις του Παπαγεωργίου στον τύπο της Θεσσαλονίκης και στην «Εκκλησιαστική Αλή-

12. Βλ. Αλληλογραφία, επιστολή αρ. 38.

13. Βλ. Αλληλογραφία, επιστολή αρ. 43.

14. Για τις σχέσεις του Παπαγεωργίου με ισχυρά πρόσωπα της οθωμανικής διοίκησης, πιθανόν με τον γιό του νομάρχη (βαλή) Θεσσαλονίκης Σιερίφ Ρεούφ, βλ. Αλληλογραφία 240 σημ. 491. Για την πιθανή υποστήριξη του έργου του εκ μέρους της ελληνικής κοινότητας με την υπόδειξη του Πατριάρχη Ιωακείμ του Γ' βλ. Αλληλογραφία 240 σημ. 491, όπου επιστολή του Πατριάρχη προς τον Μητροπολίτη της Θεσσαλονίκης και την δημογεροντία της πόλης να υποστηρίξουν με κάθε τρόπο τον Παπαγεωργίου ο οποίος κατά τον συντάκτη της επιστολής «διεξάγει επιτυχώς και φερεπόνως τὸ ἔργον τῆς περισυλλογῆς καὶ μελέτης τῶν κειμηλίων καὶ μνημείων» της πόλης.

θεια» της Κωνσταντινούπολης για σημαντικά ενεπίγραφα ψηφιδωτά¹⁵ προκαλούν στο μεταξύ το ενδιαφέρον του Διευθυντή του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου της Κωνσταντινούπολης F. Uspensky που τελικά αποσπά από τον νομάρχη (βαλή) άδεια μελέτης και ετοιμάζεται να επισκεφθεί την πόλη τον Μάρτιο¹⁶. Στις 14 Μαρτίου του 1908 ο Παπαγεωργίου στέλνει στον Krumbacher ένα εκτενές γράμμα (στα γερμανικά) για μια καινούργια ανακάλυψη τη γνωστή σύνθεση του αβακίσκου, του αγωνιστικού στεφάνου και του τρίποδα που υπήρχε στο opus sectile της διακόσμησης της βόρειας μεγάλης κιονοστοιχίας *«Εχουμε μπροστά μας, αγαπητότατε φίλε, την ωραιότερη από τις νέες ανακαλύψεις μου στην εκκλησία· την ανακάλυψη αυτήν την οφείλω σε έναν εργάτη που παρατήρησε το κομμάτι σε μια απόκεντρη, ψηλά (βρισκόμενη), σχεδόν αθέατη γωνία και μου το υπέδειξε κρυφά (ο ζωγράφος μου, ένας επιδέξιος μαθητής της Ακαδημίας του Μονάχου ο κύριος Χαράλαμπος Κουδούνας εργάστηκε επί 4 ώρες με άκρα μυστικότητα μέσα την εκκλησία πάνω στο σχέδιο και την εικόνα πριν από την άφιξη του Ουσπένσκυ): είμαι πεπεισμένος ότι κανείς δεν μπορεί να ανακαλύψει και να δημοσιεύσει το κομμάτι πριν από τη δική μας δημοσίευση»*¹⁷. Με την ίδια αποστολή του στέλνει την ελαιογραφία του ευρήματος που φιλοτέχνησε ο Κουδούνας και που ακόμη κοσμεί τον 17ο τόμο της BZ.

Η θεματική της αλληλογραφίας των δύο ανδρών δεν εξαντλείται βέβαια στα της δημοσίευσης και εκτύπωσης των εργασιών του Θεσσαλονικιού λόγιου στο περιοδικό. Σε αυτήν εμφανίζονται ανάμεσα στα άλλα κρίσεις του Θεσσαλονικιού φιλολόγου για εργασίες του ίδιου του Krumbacher σε ορισμένες περιπτώσεις με εκτενείς παρατηρήσεις, όπως λ.χ. για τις «Μεσαιωνικές παροιμίες» του, απόψεις του για το έργο άλλων Ελλήνων φιλολόγων (όπως του Αθ. Παπαδόπουλου Κεραμέα ή του Σ. Ευστρατιάδη), σχέδια για εργασίες που σκόπευε να δημοσιεύσει στην BZ αλλά δεν πρόφθασε ή δεν μπόρεσε (όπως λ.χ. οι βυζαντινές επιγραφές της Θεσσαλονίκης ή η δεύτερη συμβολή στα Μνημεία του Αγίου Δημητρίου), στοιχεία για τη ζωή του (όπως ο γάμος του στη Μυτιλήνη ή τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει μετά το 1900, όταν μένει χωρίς εργασία), πληροφορίες για διευθύνσεις βυζαντινολόγων, για την ελληνική φιλολογική κίνηση, για τα ταξίδια

15. Για τα δημοσιεύματα βλ. εργογραφία των σχετικών ετών.

16. Βλ. σχετικά Αλληλογραφία 241 σημ. 492.

17. Βλ. Αλληλογραφία, επιστολή αρ. 126.

στο Άγιο Όρος κ.ο.κ.¹⁸. Αφήνοντας όλα αυτά κατά μέρος αξίζει να περιορισθούμε σε ένα μόνο θέμα γενικότερου ενδιαφέροντος στον τρόπο δηλ. που ο Παπαγεωργίου αντιλαμβάνονταν τις σχέσεις του με την ΒΖ και μέσω αυτής με τη γερμανική βυζαντινολογική επιστήμη.

Οι απόψεις του Παπαγεωργίου για τη ΒΖ προκύπτουν από διάσπαρτα χωρία της αλληλογραφίας με σημαντικότερο το απόσπασμα της επιστολής της 2ας/14ης Απριλίου του 1898¹⁹. Ο Krumbacher του έχει προηγουμένως περιγράψει την κακή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται το περιοδικό, επειδή το Πανεπιστήμιο και φιλολογικοί Σύλλογοι της Αθήνας, όπως ο «Παρνασσός», διέκοψαν τις συνδρομές του. Κατά τον Γερμανό Βυζαντινολόγο η αιτία βρίσκεται στην αδιάφορη έως ανθελληνική στάση που τήρησε στον ατυχή πόλεμο του 1897 το επίσημο Γερμανικό κράτος. Ο Παπαγεωργίου ευθύς εξαρχής εκφράζει τη λύπη του και δηλώνει απερίφραστα «*Μέ ἐλύπησαν πολὺ ὅσα μοι ἐγράψατε περὶ τῆς κακῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ ὠραίου Βυζαντινοῦ περιοδικοῦ μας. Ἔχετε δίκαιον ἐπιλέγοντες «so unterstützt Griechenland ein Organ, das in erster Linie seinen eigenen (d.h. den griechischen) wissenschaftlichen Interessen dient*»²⁰. Στη συνέχεια της επιστολής, αφού απορρίπτει το ενδεχόμενο η στάση των Ελλήνων επιστημόνων να συνδέεται με την επίσημη Γερμανική πολιτική, υποβάλλει στον συνομιλητή του την (αξιοπρεπή και πρακτική πρόταση, όπως τη χαρακτηρίζει) να ζητήσει από τον μεγάλο Έλληνα ευεργέτη της Αλεξάνδρειας Γεώργιο Αβέρωφ «*ἐν τῇ διακεκριμένῃ αὐτοῦ φιλομουσίᾳ καὶ ἐλευθεριότητι νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ περιοδικὸν δι' ἐτησίας χορηγίας τοῦλάχιστον 5000 φράγκων, ὅπως μὴ παύσῃ ἐκδιδόμενον καὶ γείνη ζημία εἰς τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα*». Στις 27 Μαΐου σε νέα του επιστολή συμφωνώντας με σχετική παρατήρηση του Krumbacher αναλαμβάνει να διερευνήσει το ενδεχόμενο η πρωτοβουλία για παρότρυνση προς τον Αβέρωφ να προέλθει από ελληνικής πλευράς²¹.

Ο Παπαγεωργίου θεωρούσε λοιπόν τη ΒΖ ως «δικό μας περιοδικό». Η αντίληψη αυτή δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη ούτε όμως και παρανοήσεις. Μια τέτοια αντίληψη δικαιολογείται καταρχάς από το γεγονός ότι ο ίδιος προερχόταν από οικογένεια μεγαλεμπόρων που εί-

18. Για όλα τα παραπάνω ζητήματα βλ. Αλληλογραφία, Ευρετήρια και Εργογραφία.

19. Βλ. Αλληλογραφία, επιστολή αρ. 66 και τον υπομνηματισμό της.

20. Έτσι υποστηρίζει η Ελλάδα ένα όργανο που κατά κύριο λόγο υπηρετεί τα δικά της επιστημονικά συμφέροντα.

21. Βλ. Αλληλογραφία, επιστολή αρ. 69.

χε δραστηριοποιηθεί στη Βιέννη στο πρώτο μισό το 19ου αι.²² γίνεται δε απόλυτα κατανοητή αν σκεφθεί κανείς ότι ο Θεσσαλονικιός λόγιος σπούδασε για τρία χρόνια στα μεγάλα φιλολογικά κέντρα της εποχής του τη Λειψία και την Ιένα και εξακολούθησε να εκδίδει και μετά το διδακτορικό του σειρά όλη μικρών και μεγάλων μελετών στον εκδοτικό οίκο Teubner που εξέδιδε την BZ²³.

Όμως θα ήταν υπεραπλούστευση να θεωρήσει κανείς ότι η έκφραση το «ωραίο βυζαντινό περιοδικό μας» δείχνει ένα άκριτο λάτρη της γερμανικής επιστήμης. Το αιτούμενο για τον Παπαγεωργίου, όπως και για ορισμένους άλλους ερευνητές της γενιάς του δεν είναι τόσο η αυτονόητη, άλλωστε, σύνδεση με τα κέντρα των φιλολογικών σπουδών της Γερμανίας όσο η καλλιέργεια και ενδυνάμωση της ελληνικής φιλολογικής επιστήμης και, ει δυνατό, η δημιουργία μιας εθνικής φιλολογικής σχολής. Ο Παπαγεωργίου γνωρίζει καλά ότι πολλοί από τους γόνους της αστικής τάξης της εποχής του που σπουδάζουν φιλολογία στο εξωτερικό αντιμετωπίζουν την επιστήμη τους μόνο ως εφαλτήριο για κοινωνική ανέλιξη: *«Ότι εις τήν φήμην μόνον τήν Γερμανικήν ἀποβλέπομεν οί πλείστοι μεταβαίνοντες εις τήν σοφήν εκείνην χώραν»*, γράφει στην εφημερίδα Φιλιππούπολη το 1887, *«και οὐχι εις τήν ἀληθῆ φιλολογικὴν παιδευσιν εἶναι, νομίζω, ἀλήθεια ἦν διατρανοῦσι καθ' ἐκάστην αὐτὰ τὰ ἔργα: πόσαι νομίζετε διατριβαὶ ἐναίσιμοι κρίνονται ἄξια ἀναγνώσεως καὶ προσοχῆς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν; καὶ ὅμως κατήντησε ἡ ἐναίσιμος διατριβὴ νὰ εἶναι ἡ μόνη Λυδία λίθος τῆς ἀξίας τοῦ διδάκτορος, μεγάλης ἢ μικρᾶς, ἀφ' οὗ πάντα τὰ ἄλλα ἀπέβησαν γελοιοὶ τύποι εἰς ἓνα καὶ μόνον ἀσφαλέςτατα ἄγοντες τέρμα τῶν ἀγῶνων καὶ κόπων τὸ 'εὐλόγημένον χαρτί' bon pour l'Orient. Καὶ ἔπειτα; πάντες γινώσκομεν. Ὑπὸ μάλης ἐν κομπῆ θήκη φέροντες τὸ δίπλωμα ἐκβιαζόμεθα τὰς θέσεις, μεγάλας ἢ μικράς' καὶ ἔπειτα; Ἐπειτα... μίαν τελείαν στιγμὴν καὶ ἐκλείσαμεν ἐνδόξως τὸ φιλολογικὸν στάδιον!»*²⁴.

Το σκοπό της καλλιέργειας της ελληνικής φιλολογικής επιστήμης είναι δύσκολο όμως να τον εξυπηρετήσει η μικρή Ελλάδα, Χρειάζεται η συνδρομή ενός περιοδικού διεθνούς κύρους, η «Internationale BZ», που θα φιλοξενήσει τις ελληνικές βυζαντινες μελέτες αλλά με τρόπο αυτοδύναμο και αξιοπρεπή δεχόμενο μελέτες στα ελληνικά. Η άποψη αυτή που επενδύεται με το πρακτικό - οικονομικό επιχείρημα

22. Για τη δραστηριοποίηση του παππού του στη Βιέννη βλ. Αλληλογραφία 38 σημ. 13

23. Για τις σπουδές του στη Γερμανία βλ. Αλληλογραφία 52 σημ. 41 και 67 σημ.

93. Για τα δημοσιεύματά του στον εκδοτικό οίκο Teubner βλ. Εργογραφία, σποράδην.

24. Βλ. Ἡ Ἀνάστασις ἐν τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ, Φιλιππούπολις φ. 863, 7 Μαΐου 1887, 3.

της εξεύρεσης συνδρομητών στην Ανατολή (για τους οποίους άλλωστε δείχνει ενδιαφέρον ο ίδιος ο Krumbacher στον πρόλογο του περιοδικού) διατυπώνεται από τον Παπαγεωργίου ήδη από την πρώτη επιστολή που στέλνει (γραμμένη γερμανιστί) στον συνάδελφό του τον Ιούλιο του 1892. «*Επιτρέψτε μου*», του γράφει, μεταξύ των άλλων «*να σας υποδείξω, μήπως λαμβάνοντας υπόψη τη διάδοση του περιοδικού στην Ανατολή θα ήταν χρήσιμο να δέχεσθε στο περιοδικό σας ελληνικά γραμμένες μελέτες. Ο κ Teubner μου έστειλε πριν από τρεις μήνες αγγελτήρια συνδρομών αλλά από τότε δεν μπόρεσα να βρω κάποιον συνδρομητή, για τον απλό λόγο ότι τα γερμανικά δεν είναι κατανητά*»²⁵. Η άποψη του έγινε τελικά δεκτή και ακολουθήθηκε και από άλλους Έλληνες επιστήμονες όπως λ.χ. ο Ν. Πολίτης, ο Μ. Γεδεών και ο Αθ. Παπαδόπουλος - Κεραμέα²⁶.

Αυτό το ίδιο ενδιαφέρον για την ενηλικίωση της ελληνικής βυζαντινής και νεολληνικής φιλολογίας δείχνει και το τελευταίο γράμμα της αλληλογραφίας, ένα ταχυδρομικό δελτάριο (στα γερμανικά) με ημερομηνία 11 Ιαν. του 1909. «*Η εργασία σας για το σχεδιαζόμενο ελληνικό θησαυρό*²⁷ *είναι εξαιρετική*», γράφει στο συνομιλητή του και προσθέτει, «*Δυστυχώς τα μέσα μας σε επιστημονικές δυνάμεις και χρήμα είναι τόσο ανεπαρκή, που είναι αδύνατο να εργασθούμε κατά το πρότυπο του λατινικού Θησαυρού, όμως είναι απαραίτητο κάποτε να γίνει μια αρχή...*»²⁸.

Λίγους μήνες αργότερα ο Παπαγεωργίου έπαιρνε το δρόμο για το κλεινό άστυ ως γραμματέας της επιτροπής του Λεξικού και τακτικός συνεργάτης του²⁹. Μια νέα δυστυχώς σύντομη περίοδος της ζωής του ξεκινούσε.

* * *

25. Βλ. Αλληλογραφία, επιστολή αρ. 32.

26. Βλ. ενδεικτικά άρθρα τους στους τόμους 5 (1896), 6 (1897), 7 (1898) και 9 (1900) του περιοδικού.

27. Εδώ εννοείται το κατοπινό ιστορικό λεξικό της ελληνικής γλώσσας.

28. Βλ. Αλληλογραφία, επιστολή αρ. 133.

29. Για τη σταδιοδρομία του αυτή βλ. Αλληλογραφία, Ευρετήρια στο λήμμα Παπαγεωργίου Ν. Πέτρος (σταδιοδρομία) όπου παραπομπές στις σχετικές πηγές.

Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου Εργογραφία *

Η σύνταξη της εργογραφίας του Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου αποτελεί ένα δύσκολο, αν όχι αδύνατο, εγχείρημα για τον ερευνητή που μελετά το έργο αυτής της ενδιαφέρουσας προσωπικότητας. Και τούτο όχι μόνον λόγω της μεγάλης θεματικής ποικιλίας των δημοσιευμάτων του, αλλά κυρίως εξαιτίας του εύρους και του είδους των (συχνά απρόβλεπτων) εντύπων στα οποία δημοσίευε ο Θεσσαλονικιός λόγιος. Στη διαπίστωση αυτή κατέληξα, όταν προσπάθησα να εντοπίσω τις επιγραφικές του δημοσιεύσεις για τις ανάγκες μίας ευρύτερης μελέτης με θέμα την Ιστορία των Επιγραφικών Μελετών της Μακεδονίας. Συνειδητοποίησα τότε την ορθότητα της επισήμανσης του Louis Robert, του μεγαλύτερου επιγραφικού του 20ου αιώνα, ο οποίος έγραφε για το έργο του ανδρός «κανείς δεν μπορεί να είναι βέβαιος ότι γνωρίζει όλες του τις σχετικές με τις αρχαιότητες της Θεσσαλονίκης εργασίες»³⁰: σύντομα ο ίδιος βρέθηκα μπροστά σε άγνωστα επιγραφικά του δημοσιεύματα που περιείχαν μάλιστα λανθάνον επιγραφικό υλικό³¹. Κατά την έρευνα αυτή ανακάλυψα παράλληλα ένα σημαντικό αριθμό άρθρων (όχι πάντοτε αυστηρά επιστημονικών) που δεν καταχωρίστηκαν στη γνωστή βιβλιογραφία του Σταματίου Β. Ψάλτη (1915), μαθητή του Παπαγεωργίου³², ή στα ευκαιριακά συμπληρώματά της από τους Διογένη Δέλλη, Γεώργιο Θεοχαρίδη (1964)³³ και Χαράλαμπο Μπακιρτζή (1975)³⁴. Εξάλλου ο έλεγχος των 248 τίτλων³⁵ που γνώρι-

* Μικρός αριθμός των προσθηκών και διορθώσεων της παρούσας εργογραφίας προέρχεται από τα δημοσιεύματα του Παπαγεωργίου που είχε συγκεντρώσει για λογαριασμό της ΕΜΣ ο Δ. Τσαφαράς. Τη διεύθυνση της ΕΜΣ ευχαριστώ θερμά για την άδεια χρησιμοποίησής τους. Τα υπόλοιπα δημοσιεύματα του Παπαγεωργίου που απόκεινται στην ίδια εταιρεία έχουν εντοπισθεί και φωτοτυπηθεί από εμένα σε βιβλιοθήκες της Ελλάδος (κυρίως της Αθήνας) αλλά και του εξωτερικού και περιμένουν τη δημοσίευσή τους.

30. Βλ. L. Robert, «Inscriptions de Thessalonique», *RPh* 48 (1974) 183, πρβλ. D. Feissel, *Recueil des Inscriptions chrétiennes de Macédoine du IIIe au VIe siècle*, BCH Suppl. VIII, Αθήνα/Παρίσι 1983, 11-16].

31. Βλ. την εργασία μου «Habent sua fata lapides. Ξεχασμένες δημοσιεύσεις του Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου για επιγραφές της Θεσσαλονίκης και της Έδεσσας», *Τεκμήρια* 7 (2002) 85-106.

32. Έργα Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, *Άθηνά* 27 (1915) 190-201.

33. Τα συμπληρώματα των Δελλή και Θεοχάρη επαναδημοσιεύθηκαν στο *Πέτρος Παπαγεωργίου (1859-1914). Φιλολογικόν Μνημόσυνον ἐπὶ τῇ πεντηκοστῇ ἐπετείῳ τοῦ θανάτου αὐτοῦ* (Μακεδονικά Παράρτημα 3), Θεσσαλονίκη 1964, 44-45.

34. Χ. Μπακιρτζής, Έργα του Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου (Διορθώσεις και προσθήκες), *Μακεδονικά* 15 (1975) 365-367.

35. Ο αριθμός αυτός είναι παραπλανητικός καθώς σε αρκετές περιπτώσεις καταχω-

ζαν οι προαναφερθέντες μου επέτρεψε να επιφέρω ορισμένες επιμέρους βελτιώσεις. Για τους λόγους αυτούς έκρινα ότι επιβάλλεται η επαναδημοσίευση της εργογραφίας του, αν και για ορισμένα δημοσιεύματα οι παραπομπές μου δεν είναι πλήρεις, επειδή είτε δεν τα είδα ο ίδιος και μου είναι γνωστά εμμέσως είτε δεν μου επιτράπη να τα δω στις βιβλιοθήκες όπου φυλάσσονταν³⁶. Παραδίδοντας τη βελτιωμένη και επαυξημένη εργογραφία του Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου στη δημοσιότητα κλείνω από τη μεριά μου οριστικά το κεφάλαιο της μελέτης του έργου του³⁷ χωρίς να μπορώ να αποκλείσω το ενδεχόμενο να αναφανεί στο μέλλον μια άγνωστη μελέτη του, ιδιαίτερα σε περιοδικά και εφημερίδες που δεν έχουν αποδελτιωθεί με συστηματικό τρόπο³⁸.

ρίζονται σε μία μόνον εγγραφή περισσότερα του ενός (μικρής πάντως κατά κανόνα έκτασης), ιδιαίτερα όταν πρόκειται για δημοσιεύματα σε εφημερίδες που φιλοξενούνται σε διαδοχικά φύλλα. Στους προηγούμενους καταλόγους όπως και στην παρούσα εργογραφία, καταχωρίζονται αυτοτελώς άρθρα σε περιοδικά ή εφημερίδες που επαναδημοσίευσε ο συγγραφέας ως ανεξάρτητα ανάτυπα.

36. Κυρίως στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Αθήνας λόγω της ιδιαζουσών συνθηκών που επικρατούσαν εκεί κατά τον χρόνο της έρευνας.

37. Για άλλες εργασίες μου σχετικές με το έργο του Π. Παπαγεωργίου εκτός από την προαναφερθείσα βλ. Ο Πέτρος Ν. Παπαγεωργίου και η Ιστορία ενός αριστοτελικού κώδικα της Φιλιππούπολης», *Μακεδονικά* 33 (2001-2002) 1-21· Ο Πέτρος Παπαγεωργίου και το γλωσσικό ζήτημα: Όψεις του εκπαιδευτικού δημοτικισμού στη Μακεδονία των αρχών του 20ου αιώνα», *Βαλκανικά Σύμμεικτα* 14-15 (2003-2004) [2008] 81-90 και «Μία νέα επιστολή του Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου προς τον Γρηγόριο Βερναρδάκη», *Μακεδονικά* 37 (2008) 296-306.

38. Όπως για παράδειγμα στις εφημερίδες της Θεσσαλονίκης. Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιούνται οι παρακάτω συντομογραφίες: *AE* = Αρχαιολογική Εφημερίς. *Ἀθηνᾶ* = Ἀθηνᾶ. Σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας. *Ἀθήναιον* = Ἀθήναιον. Σύγγραμμα περιοδικὸν κατὰ διμηνίαν ἐκδιδόμενον Ἀθήνησιν. *Ἀλήθεια* = Ἀλήθεια - La Verità. Ἐθνικὴ ἔφημερις καθημερινὴ ἐν Θεσσαλονίκῃ. *AM* = Athenische Mitteilungen. *Ἀριστοτέλης* = Ἀριστοτέλης. Σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπὸ Γεωργίου Παπαγεωργίου. *Ἀρμονία* = Ἐφημερίς Ἀρμονία Σμύρνης. *Ἀστήρ* = Ἐφημερίς Ἀστήρ Θεσσαλονίκης. *BB* = Beiträge zur Kunde der indogermanischen Sprache [hersch. von A. Bezzemborg, Göttingen]. *BPhW* = Berliner Philologische Wochenschrift. *BZ* = Byzantinische Zeitschrift. *Βυζαντις* = Περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Βυζαντινολογικῆς Ἑταιρείας. *DLZ* = Deutsche Literaturzeitung. *EA* = Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια. Σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον κατὰ Παρασκευὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Ἐθνικὴ Ψυχὴ* = Ἐθνικὴ Ψυχὴ. Μηνιαῖον Ἐθνικὸν καὶ Φιλολογικὸν Περιοδικὸν (Ἀθῆναι). *EE* = Ἐστία Εἰκονογραφημένη. *Ἐστία* = Ἐστία. *ΕτΦ* = Ἐφημερίς τῶν Φιλομαθῶν. *ΕΦΣΚ* = Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος. *ΗτΑ* = Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς. *ΗτΕΚΑ* = Χαρίλειος Π. Μελανδινού, Ἡμερολόγιον τῆς ἐφημερίδος τῶν κυριῶν «Ἡ Λέσβος», ἐν Κωνσταντινουπόλει. *JfCPH* = Jahrbücher für classische Philologie. *JL* = Jenaer Literaturzeitung. *ΘΗ* = Θερμαϊκαὶ Ἡμέραι - Χρήστου Γουγούση. *Κλειώ* = Ἐφημερίς Κλειῶ Τεργέστης. *Κωνσταντινούπολις* = Ἐφημερίς τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς. Κωνσταντινούπο-

1879

1. Ἀλφάβητος τῆς Ἀγάπης. Das ABC der Liebe. Eine Sammlung rhodischer Liebeslieder zum ersten Male herausgegeben von Wilhelm Wagner, Leipzig B. G. Teubner 1879, 87 S. 8ο Μ. 2, 40, *JL* 30 Αὐγ. 1879.
2. Beiträge zur neu-griechischen Wort-bildungslehre von N. Dossios aus Jannina in Epirus, 8ο σελ. 66 Ζῦριχ, *Κλειώ* φ. 950, 1/13 Σεπτ. 1879, 2-3.
3. Διορθώσεις εἰς Θουκυδίδην καὶ Ἡσύχιον, *Ἀθήναιον* 8 (1879) 506-512.
4. Lautsystem der griechischen Vulgärsprache von Dr. Karl Foy, *Κλειώ* φ. 963, 1/13 Δεκ. 1879, 3.
5. Νέα ἀποσπάσματα Ἑλλήνων ποιητῶν. Un papyrus inédit de la bibliothèque de M. Ambroise Firmin-Didot-Nouveaux Fragments d'Euripide et d'autres poètes Grecs publiés par M. Henri Weil, 2 planches photoglyptiques (Extrait de 'Monuments grecs', publiés par l'«Association pour l'encouragement des Études grecques en France»), Paris 1879, 4ο σ. 36, *Κλειώ* φ. 968, 5/17 Δεκ. 1879, 1-2.

1880

6. Διορθώσεις εἰς Σοφοκλέα καὶ εἰς τὰ ἀποσπάσματα τῶν τραγικῶν ποιητῶν, *Ἀθήναιον* 9 (1880) 333-341 καὶ 341-347.
7. Καὶ πάλιν τὰ νέα ἀποσπάσματα, *Κλειώ* φ. 977, 8/20 Μαρτ. 1880, 2.
8. *Κριτικά καὶ ἐρμηνευτικά εἰς τὰ ἀποσπάσματα τῶν Ἑλλήνων τραγικῶν ποιητῶν ὑπὸ Πέτρου Ν. Παππαγεωργίου*, Ἐν Λιψίαι τυποις B. G. Teubner 1880.
9. Νέα ἀποσπάσματα Ἑλλήνων ποιητῶν (Nouveaux Fragments d'Euripide et d'autres poètes Grecs publiés par M. Henri Weil 1879), *ΕτΦ* 3 (1879-1880) 305-314.
10. Πρὸς τὴν σύνταξιν τῆς Κλειοῦς, *Κλειώ* φ. 973, 9/21 Φεβρ. 1880, 2.

λις. *MH* = Μικρασιατικὸν Ἡμερολόγιον. *MHΓόρδιοςΔεσμός* = Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον ὁ Γόρδιος Δεσμός - Χρήστου Γουγούση. *MHΠΣΑ* = Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον Παμμακεδονικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν. *NA* = Ἐφημερίς Νέα Ἀλήθεια, Θεσσαλονίκης. *Νεολόγος* = Ἐφημερίς Νεολόγος Κωνσταντινουπόλεως (Διευθυντής καὶ Αρχισυντάκτης Σ. Ι. Βουτυράς). *NH* = Ἐφημερίς Νέα Ἡμέρα Τεργέστης. *Πολιτικά Νέα* = Ἐφημερίς ἀνεξάρτητος πολιτικῆ, ἐμπορικῆ καὶ τῶν εἰδήσεων. Θεσσαλονίκη. *Ταχυδρόμος Κωνσταντινουπόλεως* = Ἐφημερίς Ταχυδρόμος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. *Φιλιππούπολις* = Ἐφημερίς Φιλιππούπολις (Διευθυντής Δημ. Ι. Κουμαριανός). *ΦτΜ* = Ἐφημερίς Φάρος τῆς Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη.

11. Πρὸς τὴν σύνταξιν τῆς Κλειῶς, *Κλειῶ* φ. 992, 21/3 Ἰουλ. 1880, 3.

1881

12. Βιβλιοκρισία. Ἀρχεῖον φιλολογίας τοῦ μέσου αἰῶνος καὶ νέας ἐλληνικῆς ἐκδιδόμενον ὑπὸ Μ. Δέφνερ, ἐν Ἀθήναις 1880, τόμ. 1-2, σελ. 304, *Κλειῶ* φ. 1055, 5/17 Σεπτ. 1881, 1-2 καὶ φ. 1056, 12/24 Σεπτ. 1881, 1-2³⁹.
13. Διορθώσεις εἰς τὰ Ὅμηρου σχόλια, *Ἀθήναιον* 10 (1881) 28-45 καὶ 158-166⁴⁰.
14. K. Foy, Lautsystem der griechischen Vulgärsprache, *BB* 5 (1880) 349-351.
15. *Kritische und paläographische Beiträge zu den alten Sophokles-Scholien von Peter N. Pappageorg*, Leipzig Druck u. Verlag B. G. Teubner 1881.
16. Μία σελὶς τῆς ἱστορίας τῆς Θεσσαλονίκης, *ΦτΜ* φ. 591, 22 Αὐγ. 1881, 2.
17. Νέος κῶδιξ τραγωδιῶν Εὐριπίδου, *Ἀθήναιον* 10 (1881) 286-309.
18. Νέος κῶδιξ τραγωδιῶν Εὐριπίδου, *Κλειῶ* φ. 1049, 25/6 Αὐγ. 1881, 1.
19. Νέος κῶδιξ τραγωδιῶν Εὐριπίδου, *ΦτΜ* φ. 585, 4 Αὐγ. 1881, 3-4.
20. Νέος κῶδιξ ἔργων Μαξίμου τοῦ Πλανούδου, *Κλειῶ* φ. 1066, 21/3 Δεκ. 1881, 1.
21. Φιλολογικά, *ΦτΜ* φ. 563, 9 Ἰουλ. 1881, 1.

1882

22. Διορθωτικὰ εἰς Ἑλληνας συγγραφέας, διατριβὴ διδακτορικὴ Ἀναστασίου Ἰ. Ζάκα. Ἐν Λειψία τύποις Μέτσεργερ καὶ Βίτιγκ 1882, 29 S., *BPhW* 2 (1882) 1479-1481.
23. Mitteilungen über wichtigere Entdeckungen, *BPhW* 2, 1882, 1211
24. Μιχαὴλ Ἀκομινάτου τὰ σφζόμενα καὶ ὁ ἐν Φλωρεντία Λαυρεντιακὸς κῶδιξ. Μιχαὴλ Ἀκομινάτου τὰ σφζόμενα, τὰ πλεῖστα ἐκδιδόμενα τὸ πρῶτον κατὰ τοὺς ἐν Φλωρεντία, Ὁξωνίῳ, Παρισίοις καὶ Βιέννῃ κώδικας, δαπάνη τοῦ δήμου Ἀθηναίων, ὑπὸ Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας, ὑφηγητοῦ

39. Πρόκειται για τη μετάφραση της βιβλιοκρισίας που δημοσίευσε ο Γ. Χατζηδάκις στο *BB* 6 (1881) 326-336 για το ἔργο του Μ. Deffner, *Archiv für Mittel- und neugriechische Philologie*. Βλ. «Γεώργιος Χατζιδάκις», Αφιέρωμα εἰς Γ. Χατζιδάκιν, *ΕΕΦΣΠ* Α-θηνών 6 (1955-6) 20.

40. Ο τίτλος του δευτέρου μέρους είναι: «Διορθώσεις εἰς τὰ Ὅμηρου Ὀδυσσεΐας σχόλια».

της ελληνικής ιστορίας και γραφογνωσίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Τόμοι δύο, Ἐν Ἀθήναις 1879-1880, *Κλειώ* φ. 1084, 27/8 Ἀπρ. 1882, 1-3 καὶ φ. 1087, 10/29 Ἀπρ. 1882, 1-3.

25. Πρὸς τὴν σύνταξιν τῆς Κλειοῦς, *Κλειώ* φ. 1101, 24/5 Αὐγ. 1882, 2.

1883

26. *Beiträge zur Erklärung und Kritik des Sophokles. Pars prima. Dissertatio Philologica quam scripsit ad summos in Philosophia honores ab amplissimo Philosophorum Ienensium ordine rite impetrando Petrus N. Papageorgius Thessalonicensis*, Ienae Typis Frommanni (H. Pohle) MDCCCLXIII S. 40.
27. Βιβλία ἀρτιφανῆ. Διορθωτικὰ εἰς Ἑλληνας συγγραφεάς Ἀναστ. Ἰ. Ζάκα. Ἐν Λειψία τύποις Μέτσεργερ καὶ Βίττιγκ 1882, σελ. 29, *Κλειώ* φ. 1123, 25/6 Ἰαν. 1883, 1.
28. Βιβλία ἀρτιφανῆ. Διορθωτικὰ εἰς τὰ παλαιὰ εἰς τὸν Θουκυδίδην σχόλια, ὑπὸ Ἀντ. Δ. Βορεάδου, Lipsiae typis Brockhaus 1883, *Κλειώ* φ. 1165, 15/27 Ὀκτ. 1883, 1-2.
29. Βιβλία ἀρτιφανῆ. Κερκυραϊκὰ ἀνέκδοτα ἐκ χειρογράφων Ἀγίου Ὁρους, Κανταβριγίας, Μονάχου καὶ Κερκύρας νῦν τὸ πρῶτον δημοσιεύόμενα ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου, Ἐν Ἀθήναις 1882, σελ. 84, *Κλειώ* φ. 1164, 8/20 Μαρτ. 1883, 1-2.
30. Βιβλία ἀρτιφανῆ. Μιχαήλ Ἀκομινάτου τοῦ Χωνιάτου καὶ Γεωργίου Βούρτζου μητροπολιτοῦ Ἀθηνῶν λόγοι νῦν πρῶτον ἐκδιδόμενοι ὑπὸ Γεωργιάδου. Ἐν Ἀθήναις 1883 (τιμῶνται δρ. ν. 2 καὶ πωλοῦνται παρὰ τῷ κ. Ν. Β. Νάκη ἐν Ἀθήναις καὶ τοῖς ἀδελφοῖς Δεπάστα ἐν Κωνσταντινουπόλει), *Κλειώ* φ. 1134, 12/24 Μαρτ. 1883, 1-2.
31. *Codex Laurentianus von Sophokles und eine neue Kollation im Scholientexte von Peter N. Papageorg (aus JfCPh, XIII Supplementband)*, Leipzig B. G. Teubner 1883.
32. Κλυταιμνήστρα ἢ Κλυταιμήστρα, *Πλάτων* 5 (1882-1883) 411-413.
33. *Μιχαήλ Ἀκομινάτου τοῦ Χωνιάτου τὰ σωζόμενα, ἐκδοθέντα ὑπὸ Σπυρίδωνος Λάμπρου καὶ ὁ ἐν Φλωρεντία Λαυρεντιανὸς Κῶδιξ ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου Δ.Φ.*, Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Περρῆ in Commission bei Carl Beck 1883, σ. 176.
34. Nachrichten über wichtigere Entdeckungen. Zwei Inschriften aus Thessaloniki, *BPhW* 3, 1883, 344-345.
35. Φέρεται ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ λέξις Κακορρύπαρος; *Πλάτων* 5 (1882-1883) 413-414.

1884

36. Codex Laurentianus von Sophokles und eine neue Kollation im Scholien- texte, *JfCPh*, XIII Supplementband 1884, 403-440.
37. Ἐπανόρθωσις πλατωνικοῦ χωρίου, *Πλάτων* 6 (1884) 168.
38. Πῶς ἐλέγετο ἡ γυνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος; *HtA* (1884) 197-198.
39. Τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, *NH* φ. 487 (1475) 31/12 Ἀπρ. 1884, 1-2.

1885

40. *Κλυταιμήστρα οὐχὶ Κλυταιμνήστρα (ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς τοῦ 1886)*, Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἰ. Παλλαμάρη 1885⁴¹.

1886

41. Eine Korrupte Sophokleische Stelle, *BPhW* 6 (1886) 1106-1107.
42. *Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς πολιτειογραφικόν, φιλολογικόν καὶ ἐπιστημονικόν τοῦ ἔτους 1886*, 160 s. 8. 5 fr., *BPhW* 6 (1886) 1029-1031.
43. Καὶ πάλιν περὶ τῆς Κλυταιμ(ν)ήστρας, *HtA* 5 (1886) 1-14.
44. Κλυταιμήστρα-Ἐπερμήστρα, *BPhW* 6 (1886) 291-292.
45. Korrupte Sophokleische Stellen, *BPhW* 6 (1886) 1587-1588.
46. Neues zu Κλυταιμήστρα-Ἐπερμήστρα, *BPhW* 6 (1886) 579, 955-956.

1887

47. Ein neuer Kodex des Aristoteles, *BPhW* 7 (1887) 482.
48. Emendationsvorschläge zu Sophokleische Stellen, *BPhW* 7 (1887) 354-355, 1459-1460, 1491-1492, 1523-1524, 1586-1588.
49. Ἡ Ἀνάστασις ἐν τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ, *Φιλιππούπολις* φ. 863, 7 Μαΐου 1887, 3.
50. Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς φιλολογικόν καὶ ἐπιστημονικόν τοῦ ἔτους 1887 ὑπὸ Ἀθ. Παλαιολόγου, Konstantinopel, Pallamari. S. η' 224. 4 fr., *BPhW* 7 (1887) 821-823.
51. Korrupte Sophokleische Stellen [3], *BPhW* 7(1887) 354-355.
52. Κρίσις τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σεμιτέλου, *Νεολόγος* φ. της 1^{ης} Ἀπρ. 1887.
53. *Κριτικὰ καὶ παλαιογραφικὰ εἰς τὰ παλαιὰ Αἰσχύλου Σχόλια (ἀνα-*

41. Στο εσώφυλλο τίτλος «Καὶ πάλιν περὶ τῆς Κλυταιμ(ν)ήστρας», ὅπως δηλ. στο δημοσίευμα τῆς ἐπόμενης χρονιάς στο *HtA*.

τυπωθέντα ἐκ τοῦ 16ου ἀναπληρωματικοῦ τόμου τῶν «Χρονικῶν τῆς κλασσικῆς φιλολογίας» τῆς Λιψίας), Λιψία Teubner 1887.

54. Κριτικά καὶ παλαιογραφικά εἰς τὰ παλαιὰ Αἰσχύλου Σχόλια, *JfCPH* XVI Supplementband 1887, 224-247.
55. Κριτικά ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἑλλάδι (ἀπόσπασμα ἀνεκδότου μελέτης), *ΗτΑ* 6 (1887) 79-93.
56. Νέος Ἀριστοτελικὸς Κῶδιξ, *Φιλιππούπολις*, φ. 839, 7 Μαρτ. 1887, 2.
57. Παλαιογραφικὴ ἐκδρομὴ εἰς τὴν Μονὴν Μπατσκόβου, *ΗτΑ* 6 (1887) 115-120.

1888

58. Βιβλιογραφία: Πλάτωνος διάλογοι κατ' ἐκλογὴν ἐκδιδόμενοι ὑπὸ Γ. Κωνσταντινίδου, Τόμος Α', ἐν Ἀθήναις 1888, σελ. 300, δρ. 4, 50, *Φιλιππούπολις* φ. 1002, 19 Ἀπρ. 1888, 2-3 καὶ φ. 1003, 23 Ἀπρ. 1888, 2-3.
59. Διορθώσεις εἰς τὰς τραγωδίας Σοφοκλέους, *ΕΦΣΚ* Εἰκοσιπενταετηρίς, Παράρτημα ΙΗ' (1888) 293-307.
60. Ἐπιγραφὴ Θεσσαλονίκης ἀνεκδοτος, *ΦτΜ* 1287, 12 Νοε. 1888, 3-4.
61. Ἡ νέα ἐκκλησία Γεωργίου τοῦ Πραγαμᾶ, *ΦτΜ* 1294, 10 Δεκ. 1888, 3.
62. *Scholía in Sophoclis Tragoedias vetera. E Codice Laurentiano denuo collato edit commentario critico instruxit indices adiecit Petrus N. Papageorgius*, Lipsiae in aedibus B.G. Teubneri MDCCCLXXXVII, σ. XII + 531.
63. Zu den alten Odyssee-Scholien, *BPhW* 8 (1888) 1138.

1889

64. Ἀρχαιολογικά Θεσσαλονίκης. Leben des heiligen David von Thessalonike griechisch ... herausgegeben von Valentin Rose Berlin 1887, *Ἀριστοτέλης Α'* (1889-1890) 65-67, 81-82, 99-100, 147-149, 165-167.
65. Δύο κριτικά διατριβαὶ ὑπὸ Ἰωάννου Πανταζίδου, Ἀθήνησι 1888, *BPhW* 9 (1889) 1392-1393.
66. Διορθωτικῶν εἰς Ἑλληνας συγγραφεῖς. Μέρος Α', *Ἀθηνᾶ* 1 (1889) 469-480.
67. Ἐπιγραφικά Θεσσαλονίκης, *Ἀριστοτέλης Α'* (1889-1890) τχ. 1ο 17-18.
68. Ἐπιγραφικά Θεσσαλονίκης 2, *Ἀριστοτέλης Α'* (1889-1890) τχ. 3ο 33-34.

69. Ἡ νέα ἐκκλησία Γεωργίου Πραγαμᾶ ἐν Θεσσαλονίκη, *Ἐστία* τχ. 1 Ἰαν. 1889, 7-9.
70. Inschriften aus Saloniki, *BPhW* 9 (1889) 330.
71. Νέα ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ἐν Θεσσαλονίκη, *ΦτΜ* φ. 1323, 1 Ἄπρ. 1889, 3.
72. Νέαι ἐπιγραφαὶ Θεσσαλονίκης, *ΦτΜ* φ. 1362, 6 Σεπτ. 1889, 2-3.
73. Neue Inschrift aus Thessalonike, *BPhW* 9, 1889, 1290
74. Neue Grabstelen aus Salonichi, *BPhW* 9, 1889, 556, 587-588.
75. Synodis Papadimitriou, Kritische Beiträge zu den Scholien des Euripides, Dissert. Konstantinopel 1883, 34 S., *BPhW* 9 (1889) 1584-1587.

1891

76. Ἀναθηματικὴ στήλη Σερρῶν, *Νεολόγος* φ. 6494, 13/25 Μαρτ. 1891, 3.
77. Ἀρχαία ἀναθηματικὴ στήλη ἐν Σέρραις, *ΦτΜ* φ. 1503, 6 Μαρτ. 1891, 3.
78. Ἀρχαῖον ἀνάγλυφον τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐν Θεσσαλονίκη, *ΕΕ* τχ. 22 Δεκ. 1891, 380-381.
79. Θεσσαλονίκης ἀρχαῖα μετρικὰ ἐπιγράμματα, *ΦτΜ* φ. της 10ης Ἰουλ. 1891.
80. Θεσσαλονίκης ἀρχαῖα μετρικὰ ἐπιγράμματα, *ΕΕ* τχ. 27 Ὀκτ. 1891 258-260.
81. Κριτικὰ εἰς Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτείαν, *ΝΗ* φ. 885, 19 Ὀκτ. 1891, 1-2.
82. Λόγος τοῦ Γυμνασιάρχου Σερρῶν Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, *ΦτΜ* φ. 1505, 13 Μαρτ. 1891, 1-2.
83. Μακεδονικά. Ἱστορικὰ καὶ Ἀρχαιολογικά. Ἡ ἐν Θεσσαλονίκη πυρκαϊὰ τῆς 22ας Αὐγ. 1890 καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς ζημίαι, *Νεολόγος* φ. 6640, 12/24 Σεπτ. 1891, 1 φ. 6641, 13/25 Σεπτ. 1891, 1 καὶ φ. 6648, 28/5 Ὀκτ. 1891, 1.
84. Neuer archäologischer Fund in Serres, *BPhW* 11, 1891, 770-771.
85. Παλαιογραφικὴ ἐκδρομὴ εἰς τὴν παρὰ τὰς Σέρρας Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Προδρόμου, *Νεολόγος* φ. 6443, 22 Ἰαν. 1891, 1.

1892

86. Ἀρχαία εἰκὼν τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου τοῦ πολιούχου Θεσσαλονίκης ἐπὶ ἐλεφαντοστέου, *BZ* 1 (1892) 479-487.
87. Βυζαντινὸν ὑπόγειον προσκυνητήριον ἐν Θεσσαλονίκη, *ΕΕ* τχ. 5 Ἰουλ. 1892, 13-14.
88. Θεσσαλονίκης πρόσφατον ἀρχαιολογικὸν εὐρημα. Ἐπιταφία

- πλάξ ἀρχιερέως ἐν τῷ μιναρῆ τῆς Ἁγίας Σοφίας, *EE* τχ. 21 Ἰουν. 1892, 394-395.
89. Θεσσαλονίκης ἀρχιεπίσκοποι κατὰ τὰς παλαιὰς ἐπιγραφάς, *Κωνσταντινούπολις*, φ. 141, 26 Ἰουν. 1892, 1-2.
90. *Novae emendationes in Aeschylī Scholia Medicea*, *BPhW* 12 (1892) 835-836 καὶ 865-867.
91. Ἡ Μονὴ τῶν Βλατέων [Τσαοὺς Μοναστήρ], *ΦτΜ* φ. 1641, 14 Ὀκτ. 1892, 1⁴².
92. *Παρατηρήσεις κριτικαὶ καὶ παλαιογραφικαὶ εἰς Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτείαν*, Ἀθῆναι 1892 (ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἀθηνᾶς).
93. Παρατηρήσεις κριτικαὶ καὶ παλαιογραφικαὶ εἰς Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτείαν, *Ἀθηνᾶ* 4 (1893) 513-618.
94. *Περὶ ἀρχαίου ἀναγλύφου τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου πολιοῦχου Θεσσαλονίκης ἐπὶ ἐλεφαντοστέου ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου (μετὰ αὐτοτυπικῆς εἰκόνας) ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Byzant[finische] Zeitschrift I, 2*, Ἐν Λιψίαι τύποις B. G. Teubner 1892.
95. Τὸ Βυζαντινὸν προσκυνητήριον ἐν Θεσσαλονίκη, *EE* τχ. 1 Αὐγ. 1892, 94-95.

1893

96. *Erwiderung*, *BPhW* 13 (1893) 1597⁴³.
97. Ἐπιφυλλίς. Ἡ Κλυταιμήστρα κατὰ νεωτέρας ἐρεῦνας, *NH* φ. 968 9/22 Μαΐου 1893, 1-3.
98. Μακεδονικὰ ἀρχαιολογικά. Α) Ἀνάγλυφον μετὰ Θρακικῶν ὀνομάτων, *EE* τχ. 7 Μαρτ. 1893, 158-159.
99. Neues zu Κλυταιμήστρα-Κλυταιμνήστρα, *BPhW* 13 (1893) 579.
100. Αὐγουστος Nauck καὶ ἡ κριτικὴ τῶν ἑλληνικῶν κειμένων, *Ἀθηνᾶ* 5 (1893) 147-170.
101. Συμπληρωματικὰ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκη. Α' Ἐπιγραφή τοῦ θόλου, *EE* τχ. 14 Νοε. 1893, 317-318.
102. Τὰ ἱερὰ εὐρήματα. Ψηφιδωταὶ ἐπιγραφαί, *ΦτΜ* φ. τῆς 22ας Σεπτ. 1893.

42. Υπογράφει με τὸ ψευδώνυμο Φιλαλήθης. Ἡ ταύτιση οφείλεται στον Γ. Στογιόγλου, Ἡ ἐν Θεσσαλονίκη πατριαρχικὴ μονὴ τῶν Βλατάδων, Θεσσαλονίκη 1971, 335.

43. Ἀπάντηση σε βιβλιοκρισίαν τοῦ Fr. Cauet για τις «Παρατηρήσεις κλπ εἰς τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν» στο ἴδιο περιοδικό, *ό.π.*, 1132-1133.

103. Τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκη τρεῖς ἀνέκδοτοι χριστιανικαὶ ἐπιγραφαί, *EE* τχ. 3 Οκτ. 1893, 218-219.
104. Tragicæ dictionis index spectans ad Tragicorum graecorum fragmenta ab Augusto Nauck edita. Petropoli 1892, Eggers. XXXII, 738 S. 12 M. 25, *BPhW* 13 (1893) 1029-1035.
105. Zum Leben des heiligen David von Thessalonike, *BZ* 2 (1893) 287-290.
106. Zu Theodoretos und Georgios Burtzes, *BZ* 2 (1893) 585-590.

1894

107. Αἱ Σέρραι καὶ τὰ προάστεια τὰ περὶ τὰς Σέρρας καὶ ἡ Μονὴ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, *BZ* 3 (1894) 225-329.
108. Βιβλία ἀρτιφανῆ· Scholia in Aeschyli Persas ... edidit O. Dähnhardt Lipsiae Teubner, 1894, *NH* φ. 1038 (2026), 21/2 Ὀκτ. 1894, 1-2.
109. Ἐξουσιασται· Ἐξ οὗ ἔσται, *Ἀθηνᾶ* 6 (1894) 176.
110. Ἐπιγραφή ἐν Μυτιλήνῃ, *Ἀρμονία* φ. τῆς 15ης Σεπτ. 1894, 1.
111. Zu den mittelgriechischen Sprichwörtern, *BZ* 3 (1894) 553-580.
112. Zu einem metrischen Epigramm aus Mytilene, *BPhW* 14 (1894) 1469.

1895

113. Βιβλιογραφία. Anecdota Graeco-Byzantina collegit, recensuit A. Vasiliou. Mosquae 1893, Σελ. LXXII καὶ 345, *NH* φ. 1064 (2052) 21/3 Μα. 1895, 1.
114. [Funde] Aus Mytilene ... Π.Ν. Παπαγεωργίου (Ἀρμονία Smyrna, 12 Ἀπριλίου, 3 Μαΐου 1895), *AM* 20 (1895) 233-236.
115. Μυτιλήνης ἐπιγράμματα, *Ἀρμονία* φ. 3280, 12 Ἀπρ. 1895 καὶ φ. τῆς 3ης Μαΐου. 1895.
116. Μυτιλήνης ἐπιγραφή ἀνέκδοτος, *Ἀρμονία* φ. τῆς 9ης Αὐγ. 1895.

1897

117. Γαληνοῦ περὶ ἐθῶν κῶδιξ Λαυρεντιακός, *Ἀθηνᾶ* 9 (1897) 463-468.
118. Ἑρμηνευτικὸν καὶ κριτικὸν παραχορήγημα εἰς ἐπιστολὰς τοῦ Πατριάρχου Φωτίου ἐκδεδομένας ὑπὸ Παπαδοπούλου Κεραμέως, *Ἀρμονία* φ. τῆς 12ης Φεβρ. 1897.
119. Μυτιλήνης ἐπιγραφή ἀνέκδοτος, *Ἀθηνᾶ* 9 (1897) 461-462.
120. Neugefundene Inschrift in Mytilene, *BPhW* 17 (1897) 1181.
121. Πανηγυρικοὶ δύο ῥηθέντες ἐν Μυτιλήνῃ, Λειψία 1897.
122. Περὶ χειρογράφου Εὐαγγελίου Θεσσαλονίκης, *BZ* 6 (1897) 538-546.

1898

123. Die Inschrift aus der Terra di Otranto, *BZ* 7 (1898) 336.
124. Ἐκδρομή εἰς τὴν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας τῆς ἐν Χαλκιδικῇ, *BZ* 7 (1898) 57-82.
125. Ἐπιτύμβιον ἐπίγραμμα εἰς Ἀθανάσιον Μασγιδᾶν ἔτους 1336, *EA* 22 (1898) 442-443.
126. Κριτικὸν σημεῖωμα εἰς Μιχαὴλ Γλυκᾶν, *EA* 22 (1898) 443-444.
127. Κριτικὸς ἔρανος εἰς Ἀριστοτέλους Ποιητικὴν, *Ἀθηνᾶ* 10 (1898) 158-166.
128. *Κριτικὸς ἔρανος εἰς Ἀριστοτέλους Ποιητικὴν*, Ἀθήνησι ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Περρῆ 1898.
129. Περγαμηνὰ κειμήλια, *Ἀρμονία* φ. τῆς 23ης Ἰαν. 1898.
130. Φιλολογικά (menu, γραμματείδιον κ.λ.π.), *Ἀρμονία* φ. τῆς 2ας Νοε. 1898⁴⁴.
131. Zu Photios, *BZ* 7 (1898) 299-308.

1899

132. Byzantinische Inschriften, *BZ* 8 (1899) 102-106.
133. Ἐκ λίθων καὶ βιβλίων [τῆ ἱερᾶ μνήμη Στεφ. Κουμανούδη χαριστήριον]: Α) Μυτιλήνης ἐπίγραμμα ἀνέκδοτον Β) Θεσσαλονίκης ἐπιγράμματα κακῶς ἐκδεδομένα, *NH* φ. 1286 (2274) 23/4 Αὐγ. 1899, 1-2· φ. 1287 (2275) 30/11 Αὐγ. 1899, 1-2 καὶ φ. 1288 (2276) 6/18 Αὐγ. 1899, 1-2.
134. Emendatur epigramma Mytilenarum, *BPhW* 19 (1899) 1566-1567.
135. Ἐπιγράμματα Α', *Ταχυδρόμος Κωνσταντινουπόλεως*, φ. 465, 10 Νοε. 1899, 2.
136. Ἐπιγράμματα Β', *Ταχυδρόμος Κωνσταντινουπόλεως*, φ. τῆς 27ας Νοε. 1899, 1-2.
137. Ἐπιφυλλίς. Θεσσαλίας χειρόγραφα καὶ σημειώματα αὐτῶν, *NH* φ. 1295 (2283) 24/ 6 Ὀκτ. 1899, 1-2.
138. Ἐπιφυλλίς. Κείμενα ἀγιογραφικά, *NH* φ. 1259 (2247) 15/27 Ἰαν. 1899, 1-3.
139. Ἐπιφυλλίς. Κριτικὸν παραχορήγημα εἰς Μιχαὴλ Γλυκᾶν, *NH* φ. 1297 (2285) 8/20 Ὀκτ. 1899, 1-2.

44. Με το ψευδώνυμο «Ἀττικὸς ἄμα καὶ ἀνάττικος». Η ταύτιση τοῦ συντάκτη οφείλεται στον Στ. Β. Ψάλτη, «Λόγος ἐπιμνημόσυνος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τῇ Α' ἐπετείῳ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Π.Ν. Παπαγεωργίου», *Ἀθηνᾶ* 27 (1915) 194.

140. Ἡ ἐν Θεσσαλονίκη μὴ τῶν Βλατταίων καὶ τὰ μετόχια αὐτῆς, *BZ* 8 (1899) 402-428.
141. Inschrift von Mitilini, *BPhW* 19 (1899) 29.
142. Inschriften von Thessalonike, *BPhW* 19 (1899) 634-638.
143. Μυτιληναϊκὴ ἀρχαιολογία, *Ταχυδρόμος Κωνσταντινουπόλεως* φ. τῆς 10ης Φεβρ. 1899, 1-2.
144. Ὁ τάφος τοῦ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνο, *Ἀρμονία* φ. 4174, 13 Ἰαν. 1899.
145. Παρατηρήσεις εἰς Φωτίου ἐπιστολάς, *Ἀθηνᾶ* 11 (1899) 301-360.
146. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου *Λεξικὸς ἔβρανος (μετατύπωσις ἐκ τῆς «Νέας Ἡμέρας» 1899 ἀρ. 1286-1288)*, Ἐν Τεργέστη τύποις αὐστριακοῦ Λόυδ 1899.
147. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, *Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας συγγραφεῖς. Τεύχος Πρῶτον Περί Φωτίου ἐπιστολῶν (μετατύπωσις ἐκ τοῦ ΙΑ' τόμου τῆς Ἀθηνᾶς)*, Ἀθήνησιν ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Περρῆ 1899.
148. Zwei Iambische Gedichte saec. XIV et XVII, *BZ* 8 (1899) 672.
149. Zu der Inschrift B.Z. VIII S. 485 f., *BZ* 8 (1899) 719.

1900

150. Byzantinische Exagia, *BZ* 9 (1900) 477-478.
151. Eine Äschyleische Stelle nachgewiesen bei Eustathios, *BZ* 9 (1900) 379-380.
152. Ἐπιφυλλίς. Ἀρχαῖα ἐπιγράμματα λίθων (ἀποσπάσματα ἐξ εἰδικῆς κριτικῆς μελέτης), *NH* φ. 1327 (2315) 6/19 Μαΐου 1900, 1-2.
153. Funde, *AM* 25 (1900) 117-118.
154. Θεσσαλονίκης ὀκτὼ ἐνεπίγραφα ἀνάγλυφα ἀνέκδοτα, *Ἀθηνᾶ* 12 (1900) 89-92.
155. Inscription de Thessalonique inédite, *Progrès de Salonique*, φ. τῆς 23ης Μαΐου 1900, 2.
156. Κυρίας Θεᾶς Μᾶς ἀνικήτου ἐπηκόου ναὸς ἐν Ἐδέσση τῆ Μακεδονικῆ (Βοδενοῖς) καὶ 14 ἐπιγράμματα (μετὰ τριῶν πινάκων), *Ἀθηνᾶ* 12 (1900) 65-88.
157. *Λόγος ῥηθεῖς ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος Θεσσαλονίκης, Ἐκδίδεται δαπάνη καὶ πρὸς ὄφελος τῆς Φιλοπώχου Ἀδελφότητος Θεσσαλονίκης, Ἐν Ἀθήναις Τύποις «Προόδου» 1900.*
158. Μᾶς ναὸς ἐν Ἐδέσση τῆ Μακεδονικῆ (Βοδενοῖς) καὶ 14 ἐπιγράμματα (μετὰ τριῶν πινάκων), ὑπὸ Π. Ν. Παπαγεωργίου (*Μετατύ-*

- πωσις ἐκ τοῦ *IB* Τόμου τῆς Ἀθηνᾶς), Ἀθήνησιν ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Περρῆ 1900.
159. Mitteilungen. Zum Rhodischen Epigramme, *BPhW* 20 (1900) 891.
160. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Φωτίου Πατριάρχου ἀνέκδοτος ὁμιλία καὶ ἐκδεδομένοι ἐπιστολαί (Μετατύπωσις ἐκ τῆς «Νέας Ἡμέρας Τεργέστης» 1900, ἀρ. 1343-1344), Ἐν Τεργέστη τύποις αὐστριακοῦ Λόϋδ 1900.
161. *Unedierte Inschriften von Mytilene, herausgegeben von Petros N. Papageorgiu. Mit einer Tafel eines Athenakopfes in Lichtdruck, 14 Abbildungen im Texte und 7 Inschriftentafeln*, Leipzig Druck u. Verlag von B. G. Teubner 1900.
162. *Un édit de l'Empereur Justinien II en faveur de la basilique de Saint Démétrios à Salonique d'après une inscription déterrée dans la basilique même (avec un fac-simile), publié par Petros Papageorgiu (À l'occasion du II. Congrès d'Archéologie Chrétienne à Rome)*, Leipzig Druck u. Verlag von B. G. Teubner 1900.
163. Φωτίου Πατριάρχου ἀνέκδοτος ὁμιλία καὶ ἐκδεδομένοι ἐπιστολαί, *NH* φ. 1343 (2331) 26/8 Σεπτ. 1900, 1-2 καὶ φ. 1344 (2332) 2/15 Σεπτ. 1900, 1-3.

1901

164. Ἁγίου Ὁρους ἐπιγραφαί, *BZ* 10 (1901) 574-580.
165. Apollonrelief mit Inschrift, *BPhW* 21 (1901) 1566-1567.
166. Ἀρχαιολογικά. Θεσσαλονίκης 4 ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, *ΦτΘ* φ. 18 Αὐγ. 1901, 2.
167. *Die Τέρεια-Θύσα Inschrift von Saloniki herausgegeben von Petros N. Papageorgiu*, Triest 1901.
168. Θεσσαλονίκης βυζαντινοὶ ναοὶ καὶ ἐπιγράμματα αὐτῶν. 1. Ὁ ναὸς τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων, *BZ* 10 (1901) 23-39.
169. Mitteilungen. Archäologisch-epigraphisches. I Pergamon im XIII Jahrhundert, *BPhW* 21(1901) 668-669.
170. Mitteilungen. Archäologisch-epigraphisches. II Neue Inschriften, *BPhW* 21 (1901) 699-700.
171. Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου τυπικὸν (1280) τῆς ... μονῆς Μιχαὴλ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἐκδίδοντος τὸ πρῶτον Μανουὴλ Ἰω. Γεδεῶν, *EA* 21 (1901) 294-296 καὶ 349-350.
172. Ὁ ἐν Σέρραις Ἱπύργος αὐγούστου βασιλέως, *BZ* 10 (1901) 546.
173. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Ἱπόμνημα εἰς Φωτίου Πατριάρχου ὁμιλίας κριτικόν. Βιβλίον πρῶτον, Ἐν Λειψίαι τετύπεται ὑπὸ Β. Γ. Τεϋβνέρου 1901, σ. 24.
174. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Ἱπόμνημα εἰς Φωτίου Πατριάρχου

- ὀμιλίας κριτικόν. Βιβλίον δεύτερον, Ἐν Λιψίαι τετύπωνται ὑπὸ Β. Γ. Τεϋβνέρου 1901, σ. 22.
175. Plutarchische Reminiscenzen bei Michael Akominatos, *BZ* 10 (1901) 424.
176. Συμβολῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παροιμίαν κεφάλαια τέσσερα (Μετατύπωσις ἐκ τῆς «Νέας Ἡμέρας Τεργέστης» 1901, ἀρ. 1366-1372), Ἐν Ἀθήναις 1901, σ. 71.
177. Συμβολῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παροιμίαν κεφάλαια τέσσερα. *Die Moskauer Sammlung mittelgriechischer Sprichwörter hrsg. von Karl Krumbacher, München 1900, NH* φ. 1369 (2357) 24/9 Μαρτ. 1901, 1-2· φ. 1370 (2358) 3/16 Μαρτ. 1901, 1-2· φ. 1371 (2359) 10/23 Μαρτ. 1901, 1-2 καὶ φ. 1372 (2360) 17/30 Μαρτ. 1901, 1-2.
178. Unedierte lateinische Inschrift von Saloniki, *BPhW* 21 (1901) 1150.
179. Φωτίου Πατριάρχου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Ταρασίου Πατρικίου ζήτησις θεολογική, *EA* 21 (1901) 206-210.
180. Zum Typicon des Michael Palaiologos, *BZ* 10 (1901) 530-539.
181. Zu Nikephoros Blemmydes, *BZ X* 419 (Bury), *BZ* 10 (1901) 545.
182. Zur Vita der h(ei)l(igen) Theodora von Thessalonike, *BZ* 10 (1901) 143-158.
183. Zu Theodoros Pediasimos, *BZ* 10 (1901) 425-432.

1902

184. Ἀνθίβολον = Archetypus, *BZ* 11 (1902) 109.
185. Angebliche Maler und Mosaikarbeiter aus dem Athos im IX. und X. Jahrhundert, *BZ* 11 (1902) 118-9.
186. Ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ σεκρέτου?, *BZ* 11 (1902) 103-104.
187. Διορθώσεις εἰς Fontes historiae imperii Trapezuntini I., *BZ* 11 (1902) 97-102.
188. Ἐπιτύμβια ἐπιγραφή. Φιλολογικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν φίλον Μ. Γεδεών, *EA* 26 (1902) 337-339.
189. Ἡ Θεσσαλονίκη κολώνεια ἤδη τῷ Β' αἰῶνι μ.Χ. μεσοῦντι, *EA* 31 (1902) 233-234.
190. Mitteilungen. Epigraphisches. Thessalonica colonia im II Jahrh., *BPhW* 22 (1902) 957.
191. Nachtrag zu *BZ X* 151, *BZ* 11 (1902) 34.
192. Von Saloniki 'nach Europa' von Europa 'nach Griechenland', *BZ* 11 (1902) 109-110.
193. Zu *BZ VII* 587, *BZ* 11 (1902) 110.
194. Zu den Briefen des Theodoros Lascaris, *BZ* 11 (1902) 16-32.
195. Zu den Dokumenten des Gottesmutter-Klosters in Makedonien, *BZ* 11 (1902) 70-73.

196. Zu Photios, *BZ* 11 (1902) 33-34.

1903

197. Ἀρχαιολογικά. Ἀρχαίου δακτυλίου ψῆφος λίθου ἀχάτου, *Ἀλήθεια* φ. 53, 11 Ὀκτ. 1903, 1.
198. Διορθώσεις εἰς τὸν Θεόδωρον Πρόδρομον, *BZ* 12 (1903) 261-266.
199. Διόρθωσις χωρίου ἐν τῷ βίῳ Ἰωσήφ Ὑμνογράφου, *BZ* 12 (1903) 223.
200. Ἑλληνικά. Βυζαντιακὰ καὶ Ἑλληνικά, *Ἀλήθεια* φ. 86, 31 Δεκ. 1903, 6.
201. Ἐπιστολιμαῖα. Φιλολογικὴ καὶ νομικὴ Διατριβή. Θεσσαλονίκης ὄρφανοτροφεῖον Ἑμελιταῖος, *Ἀλήθεια* φ. 86, 31 Δεκ. 1903, 4.
202. Ἡ λέξις ἑστιχάριον, *EA* 27 (1903) 529.
203. Θεσσαλονίκης Ἀρχιεπ(ίσκοποι) Ἀλέξανδροι, *Ἀλήθεια* φ. 83, 20 Δεκ., 3.
204. Θεσσαλονίκης ἐπιγραφὴ ἀνέκδοτος, *Ἀλήθεια* φ. 86 31 Δεκ. 1903, 2.
205. Θεσσαλονίκης ἐπιγραφῶν ἐκδεδομένων πεντεκαίδεκα ἀνάγνωσις, *Ἀθηνᾶ* 14 (1903) 33-48.
206. Θεσσαλονίκης νομοκάνων ΙΖ' αἰῶνος, *EA* 23 (1903) 266.
207. Ἱστορία καὶ ἀνιστορησία, *Ἀλήθεια* φ. 86, 31 Δεκ. 1903, 1-2.
208. Metrische Inschrift aus Thessalonike, *BPhW* 23 (1903) 1246-1247.
209. Πότε; Ἡ ἐν Θεσσαλονίκη τῆς Παναγίας ἐκκλησία τοῦ Λαγουδιάτη, *Ἀλήθεια* φ. 50, 4 Ὀκτ. 1903, 1.
210. Φιλολογικά. Τὸ χωρίον τοῦ Ξενοφῶντος (Κυρ. Ἀναβ. Β ε' 18), *Ἀλήθεια* φ. 11, 5 Ἰουλ. 1903, 2 καὶ φ. 12, 8 Ἰουλ. 1903, 2.
211. Zu Manasses und Italikos, *BZ* 12 (1903) 258-260.
212. Zwei Inschriften von Kloster Χορταΐτης, *BZ* 12 (1903) 603.

1904

213. Acta agere, *Ἀλήθεια* φ. (207)-55, 21 Ὀκτ. 1904, 1.
214. Anatole France Ἐπαράδοξα περὶ τοῦ ρωσοῖαπωνικοῦ πολέμου, *Ἀλήθεια* φ. (185)-3, 28 Αὐγ. 1904, 1-2.
215. Γραμματικά, *Ἀλήθεια* φ. (168)-16, 20 Ἰουλ. 1904, 1.
216. Δίου ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, *Ἀλήθεια* φ. (182)-30, 21 Αὐγ. 1904, 1.
217. Ἐκ τοῦ τόπου τῶν νεκρῶν Θεσσαλονικέων, *Ἀλήθεια* φ. 140, 13 Μαΐου. 1904, 1.
218. Ἐπιγραφικά, *Ἀλήθεια* φ. (201)-49, 7 Ὀκτ. 1904, 1.
219. Ἐρεσοῦ ἐπιγραφὴ, *Ἀθηνᾶ* 16 (1904) 242-247.
220. Handschriftliches zu den Oracula Sibyllina, *BZ* 13 (1904) 51-2.
221. Θεσσαλονίκης ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, *Ἀλήθεια* φ. (167)-15, 17 Ἰουλ. 1904, 1.

222. Ίερατικοὶ θίασοι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Θεσσαλονίκῃ, *Ἀλήθεια* φ. (153)-1, 12 Ἰουν. 1904, 1.
223. Ἱστορικὰ καὶ ἐπιγραφικά. Ἡ παρὰ τῇ Στρουμνίτση (Στρουμπίτζη) μονῇ Θεοτόκου τῆς Ἐλεούσης καὶ ὁ κτίστης αὐτῆς Μανουὴλ μοναχὸς καὶ ἐπίσκοπος Στρουμπίτζης, *Ἀλήθεια* φ. (173)-21, 31 Ἰουλ. 1904, 1· φ. (174)-22, 3 Αὐγ. 1904, 1· φ. (175)-23, 5 Αὐγ. 1904, 1· φ. (176)-24, 7 Αὐγ. 1904, 1· φ. (177)-25, 10 Αὐγ. 1904, 1· φ. (178)-26, 12 Αὐγ. 1904, 1· φ. (179)-27, 14 Αὐγ., 1 καὶ φ. (180)-28, 17 Αὐγ. 1904, 1.
224. Κριτικὸν παραχορήγημα, *Ἀλήθεια* φ. (205)-53, 16 Ὀκτ. 1904, 1.
225. Μακεδονικὰ χρονικά. Α΄ Ἡ Θεσσαλονίκη διὰ τῶν αἰώνων, *Ἀλήθεια* φ. (192)-40, 16 Σεπτ. 1904, 1-2.
226. Νευροκόπου ἐπιγραφαί, *Ἀλήθεια* φ. (194)-42, 21 Σεπτ. 1904, 1.
227. Ὀμιλίας εἰς τὰς Κυριακὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Βιέννῃ αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης νῦν πρῶτον ἐκδιδόμεναι μετὰ προλεγομένων ὑπὸ Σωφρονίου Εὐστρατιάδου διακόνου τῆς ἐν Βιέννῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐν Τεργέστη τύποις τοῦ αὐστριακοῦ Λόυδ. 1903, κη΄, 598 8ο, *BZ* 13 (1904) 494-524.
228. Πρωτογέρων ἢ πρωτόγερος, *Ἀλήθεια* φ. (195)-43, 23 Σεπτ. 1904, 1.
229. Χωρίου τῆς Σοφοκλέους Ἡλέκτρας διόρθωσις, *Ἀθηνᾶ* 16 (1904) 628-630.
230. Zu Theodoros Bestons Enkomion auf die h(ei)l(ige) Euphemia, *BZ* 13 (1904) 429-432.

1905

231. Ἐπιγραφικά, *BZ* 14 (1905) 584-585.
232. Θεσσαλονίκης ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, *Ἀλήθεια* φ. (251)- 99, 26 Φεβρ., 1· φ. (302)-8, 7 Ἰουλ. 1905, 1· φ. (303)-9, 9 Ἰουλ. 1905, 1· φ. (304)-10, 12 Ἰουλ., 1· φ. (305)-11, 14 Ἰουλ. 1905, 1· φ. (306)-12, 16 Ἰουλ., 1· φ. (307)-13, 19 Ἰουλ. 1905, 1 καὶ φ. (308)-14, 21 Ἰουλ. 1905, 1.
233. Τὸ ἔτος τῆς τελευτῆς Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, *Ἀλήθεια* φ. (245)-93, 12 Φεβρ. 1905, 1.
234. Τοπογραφικά. Τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ ‘Καρὰ μπουρούν’ (κοινῶς μπουρνού) ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ, *Ἀλήθεια* φ. (286)-134, 24 Μαΐου 1905, 1 καὶ φ. (287)-135, 26 Μαΐου 1905, 1.
235. Zu Manasses’ ‘Hodoiporikon’, *BZ* XIII p. 325 ff, *BZ* 14 (1905) 237-238.

1906

236. Ἀντιγραφή ἀρχαίων ἐπιγραφῶν, *Ἀλήθεια* φ. (443)-3, 17 Ἰουν. 1906, 1-2⁴⁵.
237. Ἀρχαία λατινική ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή ἐκ Θεσσαλονίκης, *Ἀθηνᾶ* 18 (1906) 21.
238. Διόρθωσις χωρίου γράμματος τοῦ Ἡρακλείας Θεοφάνους, *BZ* 15 (1906) 276.
239. Ἐπιγραφικά. Τῆς ἐπιγραφῆς Λεχόβου ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία, *Ἀλήθεια* φ. (445)-4, 20 Ἰουν. 1906, 1.
240. Θεσσαλονίκης δέκα καὶ ἐπτὰ ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαί, *Ἀλήθεια* φ. (483)-42, 23 Σεπτ. 1906, 1.
241. Θεσσαλονίκης εἴκοσι ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαί, *Ἀλήθεια* φ. (489)-48, 7 Ὀκτ. 1906, 1-2.
242. Καὶ λέξεων ὀλυμπιακὸς ἀγών: τὸ record, *Ἀλήθεια* φ. (421)-127, 22 Ἀπρ. 1906, 1.
243. Νευροκόπου ἐπιγραφή τρίτη, *Ἀλήθεια* φ. (450)-9, 4 Ἰουλ. 1906, 1.
244. Περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἐν *BZ* XIV 35 καὶ 38 α, *BZ* 15 (1906) 278.
245. Σίπυλον ὄρος ὃ νῦν Κουσινᾶς *BZ* XIV 167, *BZ* 15 (1906) 278.
246. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν σχολείων τῆς Θεσσαλονίκης, *Ἀλήθεια* φ. (425)-131, 2 Μαΐου 1906, 1 καὶ φ. (426)-132, 4 Μαΐου 1906, 1.
247. Τὸ φιλολογικὸν ἡμῶν καταρράκωμα, *Ἀλήθεια* φ. (510)-69, 30 Νοε. 1906, 1-2⁴⁶.
248. Τὸ ἐπώνυμον τοῦ ἴδρυτοῦ τοῦ ὀρφανοτροφείου Μελιταίου, *Ἀλήθεια* φ. (379)-85, 12 Ἰαν. 1906, 3.
249. Τῶν Λαϊνῶν ἐν Μακεδονίᾳ ἐπιγραφή ἀνέκδοτος, *Ἀθηνᾶ* 18 (1906) 3538.

1907

250. Ἀντιδήλωσις πρὸς τὴν «δήλωσιν ἀποχρῶσαν!» ἐν τῷ Φάρῳ τῆς Θεσσαλονίκης ἐν ἀρ. 673, *Ἀλήθεια* φ. (578) 5, 21 Ἰουνίου 1907, 1.
251. Ἀρχαιολογικά. Α΄ Ρωμαϊκὴ ὀστοθήκη ἐνεπίγραφος, Β΄ Τῆς Ἀφύτιος τὸ μνημεῖον, *Ἀλήθεια* φ. (616) 43, 20 Σεπτ. 1907, 1.
252. Ἀρχαιολογικά. Θεσσαλονίκης κεφαλὴ «Ἀστυάναξ», *Ἀλήθεια* φ. (600) 27, 14 Αὐγ. 1907, 1.

45. Υπογράφει ὡς Δ(ιδάκτωρ) Φ(ιλολογίας). Ταῦτιση δική μου.

46. Υπογραφή Φιλολόγος· γιὰ τὴν ταῦτιση βλ. Γ. Χατζιδάκι, «Καὶ πάλιν περὶ τῶν μαλλιαρῶν», Ἐθνικὴ Ψυχὴ 1 (1907) 9 καὶ Ψάλτης, Λόγος ἐπιμνημόσυτος, ὁ.π., 198.

253. Ἀρχαιολογικά. Ὁ Ζεὺς ἔφιππος (!) ἐν Θεσσαλονίκη, *Ἀλήθεια φ.* (592) 19, 26 Ἰουλ. 1907, 1.
254. Ἀρχαιολογικά. Τῆς Ἀφύτιος (Ἀθύτου) τὸ μνημεῖον, *Ἀλήθεια φ.* (603) 30, 21 Αὐγ. 1907, 1.
255. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐπισκόπου Χυτρίδων ἐν Κύπρῳ, *EA* 31 (1907) 269-271.
256. Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ στίχοι εἰς τὸν Θεσσαλονίκης Ἰωάσαφ, *EA* 31 (1907) 616.
257. Δύο εἰκόνες ἐλεφαντοστέου (ivoire), *BZ* 16 (1907) 564.
258. Δύο μολυβδόβουλα, *BZ* 16 (1907) 261 καὶ 562-563.
259. Ἐπιγραφή Δερριόπου ἐν Μακεδονίᾳ ἐκδιδομένη ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου 1907.
260. Ἐπιγραφικά. Ἡ ἐπιγραφή τοῦ ναοῦ τῆς Μπόριας, *Ἀλήθεια φ.* (628)-55, 18 Ὀκτ. 1907, 1.
261. Ἐπιφυλλίς. Διόρθωσις χωρίου τῆς Σοφοκλέους Ἠλέκτρας, *NH φ.* 1681 (2657) 15/2 Μαρτ. 1907, 1-2.
262. Ἡ Μετάνοια, *Ἀλήθεια φ.* (548) 107, 13 Μαρτ. 1907, 1-2.
263. Ἡ Μετάνοια, *EA* 31 (1907) 205-209.
264. Θεσσαλονίκης ἐπιγραφή ἀνέκδοτος, *Ἀλήθεια φ.* (578) 5, 21 Ἰουν. 1907, 1.
265. Θεσσαλονίκης ἐπιγραφή ἀνέκδοτος, *Ἀλήθεια φ.* (581) 8, 28 Ἰουν. 1907, 1.
266. Θεσσαλονίκης κατεσφραγισμένον βιβλίον ἀνοιχθέν, *MH* 1 (1907) 321-334.
267. Ἱστορικὰ Κοριτσά-Μοσχόπολις, *Ἀλήθεια φ.* (620) 47, 29 Σεπτ. 1907, 1.
268. Ἱστορικὴ ἀποκάλυψις ὁ χρόνος τῆς κτίσεως τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ νῦν Κασιμὲ τζιαμίου, *Ἀλήθεια φ.* (655) 82, 22 Δεκ. 1907, 1.
269. Κριτικῶν ἀδικημάτων ἔλεγχος, *Ἐθνικὴ Ψυχὴ* 1 (1907) 19-21.
270. Οἱ ἡμέτεροι μοναχοὶ καὶ οἱ ξένοι λόγιοι, *EA* 31 (1907) 300-303.
271. Οἱ ἡμέτεροι μοναχοὶ καὶ οἱ ξένοι λόγιοι. Πρώτη καὶ τελευταία ἀπάντησις πρὸς τὸν κ. H. Grégoire, *EA* 31 (1907) 425-428.
272. Ὁ χρόνος τῆς κτίσεως τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ νῦν Κασιμὲ τζιαμίου, *EA* 31 (1907) 757-758.
273. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Θεσσαλονίκης κατεσφραγισμένον βιβλίον ἀνοιχθέν (ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Μικρασιατικοῦ Ἡμερολογίου» τοῦ 1907 τῆς Ἑλένης Σβορώνου), Ἐν Σάμφ ἐκ τοῦ Ἡγεμον(ικοῦ) τυπογραφείου 1907.
274. Στρατιώτου ἐπιγραφή, *Ἀλήθεια φ.* (535) 94, 10 Φεβρ. 1907, 1.

275. Τῆς Θεσσαλονίκης αἱ ἐπιγραφαί, *Ἀλήθεια* φ. (565) 124, 21 Ἀπρ. 1907, 1.
276. Τοῦ ὀσίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου τρεῖς λέξεις, *EA* 31 (1907) 126-127.
277. Φιλολογικά. Περὶ τοῦ χρονογράφου Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ–Περὶ τῆς ἱστορίας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων: Α΄-Β΄, *Ἀλήθεια* φ. (575) 2, 14 Ἰουν. 1907, 1.
278. Φιλολογικά. Περὶ τοῦ χρονογράφου Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ–Περὶ τῆς ἱστορίας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων: Γ΄-Ε΄, *Ἀλήθεια* φ. (576) 3, 16 Ἰουν. 1907, 1.
279. Φιλολογικά. Περὶ τοῦ χρονογράφου Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ–Περὶ τῆς ἱστορίας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων: ΣΤ΄, *Ἀλήθεια* φ. (577) 4, 19 Ἰουν. 1907, 1.
280. Φιλολογικά. Περὶ τοῦ χρονογράφου Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ–Περὶ τῆς ἱστορίας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων: Θ΄, *Ἀλήθεια* φ. (578) 5, 21 Ἰουν. 1907, 1.
281. Zu Konstantinos Manasses. Wiener Studien XXVIII (1906), *BZ* 16 (1907) 563.

1908

282. Βυζαντινὸς ναὸς τῆς Μπόριας καὶ ἐπιγραφαὶ αὐτοῦ, *BZ* 17 (1908) 129.
283. Γλωσσικά. Ἡ ψόφια καθαρεύουσα γλῶσσα, *MH* 2 (1908) 89-95.
284. Ἐπιγραφή Δερριόπου ἐν Μακεδονία, *Ἀθηνᾶ* 19 (1908) 3-14.
285. Ἐπιφυλλίς. Λέσβου ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαὶ δώδεκα, *NH* φ. 1738 (2715) 21/4 Ἀπρ. 1908, 1-2.
286. Θεσσαλονίκης ἀρχαιολογικά, *Ἀλήθεια* φ. 8 Μαρτ. 1908.
287. Θεσσαλονίκης ἀρχαιότητες χριστιανικαί, *EE* 28 (1908) 43-44.
288. Θεσσαλονίκης ἱστορικά. Ἐκ τῶν πρώτων χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας. Ὁ ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τάφος τοῦ Λουκᾶ Σπαντούνη, *Ἀστὴρ Θεσσαλονίκης* φ. της 21ας Σεπτ. 1908· φ. της 24ας Σεπτ. 1908 καὶ φ. της 26ης Σεπτ. 1908.
289. *Λόγος πανηγυρικὸς ἐπὶ τῇ θεμελιώσει τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς*, Θεσσαλονίκη 1908.
290. Μνημεῖα τῆς ἐν Θεσσαλονίκη λατρείας τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου, *BZ* 17 (1908) 321-381 + XXIII πίνακες.
291. *Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Λέσβου ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαὶ δώδεκα, (Μετατύπωσις ἐκ τῆς «Νέας Ἡμέρας» ἀρ. 1738/2715), Ἐν Τεργέστη τύποις τοῦ αὐστρουγγρικοῦ Λόυδ* 1908.
292. *Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Μνημεῖα τῆς ἐν Θεσσαλονίκη λατρείας τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου. Συμβολὴ πρώτη μετὰ εἰκό-*

νων 131 (Μετατύπωσις ἐκ τῆς *Byz[antinische] Zeitschrift*] XVII, 1908), Druck von B. G. Teubner in Leipzig 1908.

293. Τοῦ ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου Μεγάλη κατήχησις, Βιβλίον δεύτερον, ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐν Πετροπόλει 1904, *BZ* 17 (1908) 195-200.
294. Zu den χρυσόβουλλα des Prodromos-Klosters bei Serres, *BZ* 17 (1908) 143-144.
295. Zu Konstantinos Manasses. *Viz. Vremenn* XII (1905) 17, *BZ* 17 (1908) 144.

1909

296. Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ τὰ εἰς Ἰωάσαφ τὸν Ἀργυρόπουλον, Θεσσαλονίκης Μητροπολίτην, Ἡρωελεγεῖα, *BZ* 18 (1909) 147-153.
297. Διορθώσεις εἰς ἐπιστολὰς Φωτίου (κατὰ τὴν ἔκδοσιν Ἄ. Π. Κεραμέως, Petrop. 1896), *BZ* 18 (1909) 153.
298. Διορθώσεις εἰς τὰ Actes de Zographou (Βυζαντ. Χρον. Παράρτ. ΙΓ' τόμου 1907), *BZ* 18 (1909) 157-158.
299. Διόρθωσις εἰς τὸ Μαρκελλίνου Περὶ σφυγμῶν στὸ *Τεσσαρακονταετηρὶς τῆς καθηγεσίας Κ. Σ. Κόντου. Φιλολογικαὶ διατριβαὶ ὑπὸ μαθητῶν καὶ θαυμαστῶν αὐτοῦ προσφερόμεναι*, Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1909, 91-96.
300. Διορθωτικά, *Ἀθηνᾶ* 21 (1909) 366-367.
301. Θεσσαλονίκης ἐπιγραφή ἀνέκδοτος στὸ *Τεσσαρακονταετηρὶς τῆς καθηγεσίας Κ. Σ. Κόντου. Φιλολογικαὶ διατριβαὶ ὑπὸ μαθητῶν καὶ θαυμαστῶν αὐτοῦ προσφερόμεναι*, Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1909, 97-102.
302. *Θεσσαλονίκης Ἄγροί. Τὸ Νταοῦτ Μπαλί καὶ ἐπιγραφαὶ αὐτοῦ ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου (ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Μακεδονικοῦ Ἡμερολογίου» τοῦ ἔτους 1910)*, Ἐν Ἀθήναις τύποις καταστημάτων «Αὐγῆς» Ἀθανασίου Α. Παπασπύρου 1909.
303. Θεσσαλονίκης Ἱστορικὰ ἐκ τῶν πρώτων χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας. Ὁ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τάφος τοῦ Λουκά Σπαντούνη +1481 καὶ τὸ ἐπίγραμμα αὐτοῦ, *ΜΗΠΣΑ* 2 (1909) 109-121.
304. Ἱστορικὴ ἀποκάλυψις· ὁ χρόνος τῆς κτίσεως τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ νῦν Κασιμιέ τζιαμίου, *ΜΗΠΣΑ* 2 (1909) 13-14.
305. Ὁ ἐξισλαμισμὸς τοῦ μακεδονικοῦ χωρίου «Νοτίων». Ἀνέκδοτος ἱστορικὴ παράδοσις τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, *ΜΗΠΣΑ* 2 (1909) 91-95.
306. Οἱ Αἰγύπτιοι θεοὶ Σάραπις καὶ Ἑρμάνουβις ἐν Θεσσαλονίκῃ, *ΘΗ* τχ. 12ο (13 Σεπτ. 1909) 146-147.

307. Παράκλη και Βαρταλαμίδι, *Ἄθηνᾶ* 21 (1909) 367.
 308. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου *Διορθώσεις εἰς Ἄέτιον*, Ἐν Θεσσαλονίκη ἐκ τοῦ τυπογραφείου Γ. Δ. Διβόλη 1909.
 309. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου *Διορθώσεις εἰς Μαρκελλίνου Περί σφυγμῶν καὶ Θεσσαλονίκης ἐπιγραφὴ ἀνέκδοτος (ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Πανηγυρικοῦ τεύχους τοῦ καθηγητοῦ Κ. Κόντου)*, Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1909.

1910

310. Διορθωτικὰ εἰς Ἀθανάσιον Χατζίκην *Byz. Zeitschrift* XVIII (1909) p. 486-489, *BZ* 19 (1910) 13-14.
 311. *Ζωγράφειος Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη ἐκδιδομένη τῇ ἐπιστασίᾳ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Κλυταιμήστρα-Κλυταιμνήστρα ὑπὸ Πέτρου Νικ. Παπαγεωργίου (ἀνατύπωσις ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς Σοφοκλέους Ἡλέκτρας)*, Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1910.
 312. *Ζωγράφειος Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη ἐκδιδομένη τῇ ἐπιστασίᾳ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Σοφοκλέους δράματα τὰ σωζόμενα καὶ ἀπολωλότων τὰ ἀποσπάσματα ἐξ ἐρμηνείας καὶ διορθώσεως Πέτρου Νικ. Παπαγεωργίου Τόμος Πρῶτος Ἡλέκτρα*, Ἀθήνησιν ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου 1910, σελ. υιε´ + 547.
 313. Θεσσαλονίκης Ἀγροί. Τὸ Νταοὺτ Μπαλὶ καὶ ἐπιγραφαὶ αὐτοῦ, *ΜΗΠΣΑ* 3 (1910) 190-192.
 314. Zu Eustathios, *BZ* 19 (1910) 12.

1911

315. *Δημῶδη Ἑλληνικὰ ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου*, Ἐν Θεσσαλονίκη ἐκ τοῦ τυπογραφείου Γ. Δ. Διβόλη 1911.
 316. Δύο δημῶδεις μακεδονικαὶ λέξεις, *Ἄθηνᾶ* 23 (1911) 92-95.
 317. Ἐπιφυλλίς. Περὶ τῆς Ἀκαθίστου ἀκολουθίας καὶ τοῦ κειμένου αὐτῆς, *NH* φ. 1905 (2882) 4/17 Ἰουν. 1911, 2-3· *NH* φ. 1906 (2883) 11/24 Ἰουν. 1911, 1-2· *NH* φ. 1908 (2885) 25/8 Ἰουλ. 1911, 2-3· *NH* φ. 1909 (2886) 2/15 Ἰουλ. 1911, 2-3.
 318. Ἐργατῶν σήματα καὶ ὀνόματα ἐπὶ τῶν μαρμάρων τοῦ θεάτρου Θεσσαλονίκης, *AE* (1911) 168-173.
 319. Θεσσαλονίκης ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικά. Α´ Ἐπιγραφὴ Κωνσταντίνου τοῦ Μεσοποταμίτου, ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης. Β´ Τὰ καυθέντα κειμήλια τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Γ´ Τὰ κατὰ τὸν Μεσοποταμίτην. Δ´ Παθήματα καὶ μαθήματα, *NA* φ. (509) 210, 10 Φεβρ. 1911, 1 καὶ (510) 211, 11 Φεβρ. 1911, 1.

320. Θεσσαλονίκης ιστορικά και ἀρχαιολογικά, *Πολιτικά Νέα* φ. (1237)-12, 11 Φεβρ. 1911, 1.
321. Mitteilungen. Drei griechische Inschriften von Saloniki, *BPhW* 31 (1911) 1205-1206.
322. Mitteilungen. Drei unedierte Inschriften von Saloniki, *BPhW* 31 (1911) 597-8.
323. Νέον χειρόγραφον τοῦ βίου τοῦ ὁσίου Δαυίδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ, *Βυζαντις* 2 (1911) 231-234.
324. Ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Θεωνᾶς ὁ Α΄ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ μαρτυρολογικόν, *ΕΑ* 35 (1911) 180.
325. Τὰ σχόλια τοῦ Ἱεναίου Κώδικος τοῦ Σοφοκλέους καὶ ἀντιβολή τοῦ κειμένου αὐτῶν, *ΕΦΣΚ* Πεντηκονταετηρίς (1861-1911) 69-74.
326. Vier unedierte lateinische Inschriften von Saloniki, *BPhW* 31 (1911) 918.
327. Zu makedonischen Inschriften, *AM* 36 (1911) 278-280.

1912

328. Ἀττικῆς ἐπιγραφαί, *ΑΕ* (1912) 124-5.
329. Εἰς Πειραιῶς ἐπίγραμμα (*ΑΕ* 1910, 73), *ΑΕ* (1912) 204.
330. Ἐκ τῆς Ἱστορίας τῶν βυζαντινῶν οἰκῶν τῆς Θεσσαλονίκης. Οἱ Ἄργυρόπουλοι, *ΜΗΠΣΑ* 5 (1912) 75-79.
331. Ἐπιτροπὴ τοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Ἀνακοίνωσις πρώτη ἐπιμελείᾳ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου «Ἐστίας» 1912.
332. Ἑρεσοῦ ἐπιγραφή, *ΗτΕΚΛ* 1 (1912) 137-145.
333. Θεσσαλονικὺς καὶ Θεσσαλονικαῖος, *ΜΗΠΣΑ* 5 (1912), 65-69.
334. Θεσσαλονίκης ιστορικά καὶ ἀρχαιολογικά. Α΄ Ἐπιγραφή Κωνσταντίνου τοῦ Μεσοποταμίτου, ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης. Β΄ Τὰ καυθέντα κειμήλια τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Γ΄ Τὰ κατὰ τὸν Μεσοποταμίτην, *ΜΗΠΣΑ* 5 (1912) 56-63.
335. Θεσσαλονίκης ιστορικά καὶ ἀρχαιολογικά. Οἱ ἐν ἔτει 1890 καὶ μηνὸς Αὐγούστου τῆ 22 κατακαυθέντες μικροὶ ναοὶ τῆς πόλεως· Α΄ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου· Β΄ ὁ Παναγίας τῆς Ἐλεούσης· Γ΄ ὁ Παναγίας τῆς Περσιωτίσσης· Δ΄ ὁ τῆς Ἁγ. Μαρίνης· Ε΄ παθήματα καὶ μαθήματα, *ΜΗΠΣΑ* 5 (1912), 70-74.
336. Ὁ χαμαμικός τοῦ σχολειοῦ μας, *ΝΑ* φ. της 23ας Αὐγ. 1912.
337. Περὶ τῶν σημασιῶν τοῦ ρήματος ἀρμενίζω, *Ἀθηνᾶ* 24 (1912) 459-468.
338. Περὶ τῶν σημασιῶν τοῦ ρήματος ἀρμενίζω ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου (ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ ΚΔ΄ τόμου τῆς Ἀθηνᾶς), Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1912.

339. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου *Θεσσαλονίκης ιστορικά και αρχαιολογικά*. Α: *Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντῖνος ὁ Μεσοποταμίτης* τὰ καυθέντα κειμήλια τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Β: *Θεσσαλονικεὺς-Θεσσαλονικαῖος*. Γ: *Οἱ κατακαυθέντες μικροὶ ναοί*. Δ: *Οἱ Ἀργυρόπουλοι (Μετατύπωσις ἐκ τοῦ «Μακεδονικοῦ Ἡμερολογίου» τοῦ ἔτους 1912)*, Ἐν Ἀθήναις τύποις «Αὐγῆς Ἀθηνῶν» Θ. Ἀποστολοπούλου 1912.
340. Τὰ ΑΚΠΛ γράμματα τῆς Θεσσαλονίκης, *ΜΗ* 6 (1912) 33-36.

1913

341. Αἱ δύο εἰκόνες τῆς Φανερωμένης ἐν Σαμαρίνῃ, *ΜΗ* 7 (1913) 17-21.
342. Ἀρχαῖοι ἄμβωνες ἐκκλησιῶν ἐν Θεσσαλονίκη, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 111-112.
343. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς ἐκπαιδευτικῆς κινήσεως ἐν Μακεδονίᾳ κατὰ τὰ ἔτη 1870-1900, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 145-150.
344. Διωγμὸς μοναχῶν ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἔτει 1328, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 171.
345. Εἰς Λέσβου ἐπιγραφάς, *ΑΕ* (1913) 225-228.
346. Εἰς Μοναστηρίου ἐπιγραφὴν (BSA 1911/2, 170), *ΑΕ* (1913) 228.
347. Ἡπίρου δημοτικὸν ἄσμα εἰς τὴν Σαλονικιὰν Θεοδοῦλαν, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 135.
348. Ἡ Μετάνοια, *ΜΗΣΠΑ* 6 (1913) 129-135.
349. Ἡ περίμετρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Βεροίας καὶ τῆς Ἀνδριανουπόλεως, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 128.
350. Θεσσαλονίκης ΑΚΠΛ, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 23-26.
351. Θεσσαλονίκης ἱστορικὰ αἰῶνος ΙΣτ' (Πειραταί-Μητροπολίται-Διδάσκαλοι-ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως), *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 62-63.
352. Ἰωάννης Κοττούνιος ὁ Μακεδὼν, *ΜΗΣΠΑ* 6 (1913) 120-121.
353. Λέσβου ἐπιγραφαί, *ΑΕ* (1913) 220-224.
354. Καὶ πάλιν περὶ τοῦ 'Θεσσαλονικεὺς' καὶ 'Θεσσαλονικαῖος', *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 29-30.
355. Ὁ Δημήτριος Στεργίου Λάλας καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 227-238.
356. Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, *Θεσσαλονίκης ΑΚΠΛ (Μετατύπωσις ἐκ τοῦ «Μακεδονικοῦ Ἡμερολογίου» 1913)*, Ἐν Ἀθήναις τύποις «Αὐγῆς Ἀθηνῶν» Θ. Ἀποστολοπούλου 1913.
357. Ποίημα Μαρίας Κομνηνῆς τῆς Παλαιολογίνης: ἀντιγεγραμμένον ἐκ χειρογράφου τῆς παρὰ τὰς Σέρρας Ἰ. Μονῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 46-50.
358. Referat. C. E. Gleye, Die Moskauer Sammlung mittelgriechischer Sprichwörter, [S.S. aus Philologus. N.F. XXV, 4], Leipzig 1913, 36 S. 8o, *DLZ* 13, 1913, 2083-2084.

359. *Ρόδος και Λέσβος κατά ψήφισμα τοῦ Γ' αἰῶνος νεοφανές ἐν Ἐρεσῶ ἀναγιγνωσκόμενον καὶ ἐρμηνευόμενον ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου*, Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου «Ἐστίας» Κ. Μάϊσνερ καὶ Ν. Καργουδάκη 1913.
360. Σιαγὼν παλαιοντολογικοῦ μεγαθηρίου τῆς Μακεδονίας, *ΜΗΠΣΑ* 6 (1913) 97.

1914

361. Ἀπὸ τὰ περασμένα τῆς τουρκικῆς Θεσσαλονίκης Ὁ Ἀριστοτέλης, ἡ τουρκικὴ βοῦλλα καὶ ὁ σοφὸς κριτὴς Χότζας, *ΝΑ* φ. 2392 (192) 5 Ἰαν. 1914, 1.
362. Δύο εἰς κύνας ἐπιγράμματα λέσβια, *ΜΗ* 8 (1914) 59-60.

1915

363. Ἀπὸ τὰ Ἀπομνημονεύματά μου. Ἀπὸ τὰ περασμένα τῆς τουρκικῆς Θεσσαλονίκης. Ὁ Ἀριστοτέλης, ἡ τουρκικὴ βοῦλλα καὶ ὁ σοφὸς κριτὴς Χότζας, *ΜΗ* 9 (1915) 17-19⁴⁷.
364. Ἱστορικοὶ γρίφοι, *ΜΗΓ* ὈρδισΔεσμὸς 1 (1915) 97⁴⁸.

47. Το ἄρθρο που δημοσιεύτηκε μετὰ τον θάνατό του φέρει ἡμερομηνία 27 Δεκ. 1913.

48. Το ἄρθρο δημοσιεύτηκε μετὰ τον θάνατό του.